



สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THE SECRETARIAT OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

จุดสาร

MINI REVIEW  
ISSN 0858-7108

หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 6

มิถุนายน 2537

ฝ่ายบริการคั่นคว่ำ

หอสมุดรัฐสภา

สำนักบริการข้อมูล

และกฎหมาย

โทร 2441318-21

โทรสาร 2441322

---

สุกัญญา หอมชื่นชม

## คำนำ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกพยายามที่จะสร้างกติกากิจการค้าระหว่างประเทศเพื่อลดความขัดแย้งทางการค้าระดับโลก หลายประเทศมีการพัฒนาความสัมพันธ์พิเศษระหว่างกันในระดับภูมิภาค อาทิเช่น การขยายขอบเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอเมริกาเหนือ (นาฟต้า), ประชาคมยุโรป (อีซี) หรือแม้แต่ในกลุ่มอาเซียนเอง อย่างไรก็ตามนอกจากการเจรจาในระดับโลกและระดับภูมิภาคแล้ว กระแสใหม่ที่จะมีการกล่าวถึงกันมากขึ้นทุกที ได้แก่ การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคหรือภูมิภาคย่อยในบางส่วนของประเทศที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน ซึ่งปรากฏอยู่หลายกลุ่มโดยเฉพาะในเขตทวีปเอเชีย อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปได้เร็วกว่าในระดับภูมิภาคใหญ่ ๆ อีกด้วย เนื่องจากมีข้อจำกัดทางการเมืองน้อยกว่า การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคนี้จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่หลายฝ่ายให้ความสนใจ

สำหรับประเทศไทย ได้มีการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับอนุภูมิภาคเช่นกัน ที่สำคัญได้แก่การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเหนือตอนบนของไทย กับมณฑลยูนนานของจีน, พม่า และลาว หรือที่รู้จักกันในชื่อ "สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ" ซึ่งต่อมาได้มีการขยายขอบเขตความร่วมมือเป็น 6 ประเทศ โดยรวมกัมพูชาและเวียดนามเข้าไว้ด้วย ภายใต้ชื่อ โครงการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง หรือบางครั้งเรียก "โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ" ซึ่งเอกสารเล่มนี้ได้รวบรวมเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจนี้เป็นกลไกสำคัญ ที่จะเปิดมิติใหม่ของการพัฒนาประเทศไทยสู่อินโดจีน และนานาชาติในระยะยาวต่อไป

นางสาวสุกัญญา หอมชื่นชม

วิทยากร 5

## สารบัญ

	หน้า
1. ความเป็นมา .....	1
2. รูปแบบความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ภายใต้โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ .....	4
3. โอกาสและสู่ทางการพัฒนาของไทยภายใต้โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ .....	19
4. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ .....	22
5. ผลกระทบจากโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ .....	23
6. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่เป้าหมายในโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ	
- สาธารณรัฐประชาชนจีน .....	27
- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว .....	41
- สหภาพเมียนมาร์ .....	46
- ประเทศกัมพูชา .....	54
- สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม .....	58
- ประเทศไทย .....	64

## "สหสัมพันธ์เศรษฐกิจ"

### ความเป็นมา

จากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดการแข่งขันและกีดกันทางการค้าสูงขึ้น ประเทศที่มีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าย่อมได้เปรียบ ประเทศที่มีต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูง ติดต่อกันมาหลายปี มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศให้ขึ้นสู่ระดับ 100,000 บาทต่อคนต่อปี ในปี พ.ศ. 2543 ทำให้เกิดแรงผลักดันที่ไทยจะต้องแสวงหาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก แสวงหาตลาดการค้าใหม่ ๆ และแหล่งพลังงานสำรองเพื่อรองรับการขยายตัวดังกล่าว

โดยอาศัยความได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศที่มีอาณาบริเวณติดต่อกัน ประเทศไทยจึงเป็นผู้นำในการเสนอให้เกิดการรวมตัวในรูปโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย จีน พม่า และลาว หรือที่รู้จักกันในชื่อ "สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ"<sup>1</sup> จีนเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเพราะมุ่งหวังพัฒนาพื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศ (มณฑลยูนนาน แคว้นสิบสองปันนา) เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ล้าหลังไม่มีทางออกสู่ทะเล (Land Locked) การเข้าร่วมโครงการจะช่วยให้มีทางออกสู่ทะเลอันดามันหรืออ่าวไทย ซึ่งสะดวกกว่าเมื่อเทียบกับการยกทะเลที่ทะเลจีนใต้ ทั้งยังเป็นการลดปัญหาความกดดันในภาคใต้ของตนด้วย สำหรับลาว

---

**หมายเหตุ<sup>1</sup>** : บางครั้งใช้ชื่อเรียกว่า "แผนยุทธศาสตร์ 5 เชียง" ซึ่งภาคเอกชน โดยหอการค้าจังหวัดเชียงราย และจังหวัดเชียงราย เสนอแผนพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์ในบริเวณที่จะจัดให้มีการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง 4 ประเทศดังกล่าว ได้แก่ เชียงรายและเชียงใหม่ของไทย, เชียงตุง - พม่า, เชียงรุ่ง - จีน และ เชียงทอง - ลาว

และพม่ากำลังอยู่ในระหว่างการเปิดประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของตน จึงพยายามเปิดตัวเองสู่โลกภายนอก

เมื่อความต้องการสอดคล้องกัน จึงได้มีการเจรจาเพื่อความร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศของตัวแทนทั้ง 4 ประเทศ (ไทย - จีน - พม่า - ลาว) ผลการประชุมตกลงกันในหลักการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจร่วม ทั้งนี้ขั้นแรกของการพัฒนาจะเน้นไปที่พัฒนาระบบเครือข่ายคมนาคม โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งทางบกก่อน

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์ฯ) เสนอให้ขยายขอบเขตของโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (ซึ่งในส่วนของไทยครอบคลุมพื้นที่บริเวณเฉพาะภาคเหนือตอนบน) ดังกล่าวให้ครอบคลุมไปถึงประเทศเวียดนามและกัมพูชาด้วย ภายใต้ชื่อโครงการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (ไทย - จีน - พม่า - ลาว - กัมพูชา - เวียดนาม) หรือที่บางครั้งรู้จักกันในชื่อว่า "โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ" ประเด็นหลักของโครงการยังคงเน้นในเรื่องการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อที่จะส่งผลต่อการส่งเสริมในเรื่องการค้าชายแดนต่อไป เมื่อรวมประชากรในเขตอนุภูมิภาคหกเหลี่ยมเศรษฐกิจแล้วคาดว่าจะมีประชากรกว่า 200 ล้านคน (ยูเนี่ยน 38 ล้านคน เวียดนาม 70 ล้านคน พม่า 44 ล้านคน ลาว 4 ล้านคน กัมพูชา 9 ล้านคน และไทย 58 ล้านคน) การศึกษาโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจดังกล่าวได้รับความร่วมมือทางวิชาการและความช่วยเหลือหลักจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และธนาคารโลก (WB) มาตั้งแต่ปี 2535 โดย ADB เห็นว่าศักยภาพที่จะพัฒนาประเทศในแถบกลุ่มแม่น้ำโขงมีความเป็นไปได้สูง จึงได้จัดให้มีการประชุมคณะผู้แทน 6 ประเทศขึ้นที่ประเทศไทยเป็นครั้งแรก ผลการประชุมค่อนข้างประสบความสำเร็จ มีการตกลงในเบื้องต้นที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยธนาคารพัฒนาเอเชียดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ระยะเวลาที่ 1 แล้วเสร็จเดือน กุมภาพันธ์ 2536 ส่วนการศึกษาระยะที่ 2 จะศึกษาลงลึกในรายละเอียดของโครงการเป็นรายสาขา ตามข้อเสนอแนะของผลการศึกษา

ระยะเวลาที่ 1

การประชุมหกเหลี่ยมเศรษฐกิจครั้งที่ 2 มีขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2536

ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทั้ง 6 ประเทศ รวมทั้งผู้สังเกตการณ์จากองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อจัดลำดับความสำคัญและคัดเลือกโครงการ สำหรับประเทศไทยมีท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายศุภชัย พานิชภักดิ์) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน

การประชุมหกเหลี่ยมเศรษฐกิจครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 3) มีขึ้นเมื่อวันที่ 20-23

เมษายน 2537 ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เป็นการประชุมพิจารณาผลการศึกษาที่ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาความเป็นไปได้ในโครงการต่างๆจากการประชุมครั้งที่ 2 เช่นด้านคมนาคม บริษัท PADECO CO., Ltd. ,ด้านการพลังงาน บริษัท NORCONSULT ,ด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทซีเทค, ด้านการค้าและการลงทุน บริษัทซีมิโก ,ด้านการท่องเที่ยว บริษัททิวริสม์ รีสอร์ท คอนซิลเดนท์ เป็นต้น

สำหรับการประชุมครั้งที่ 4 คาดว่าจะจัดขึ้นที่เชียงใหม่หรือเชียงราย ประมาณปลายปี 2537 นี้ จะเป็นการประชุมครั้งสุดท้ายของการศึกษาในรายละเอียดโครงการแต่ละแห่งที่มีความพร้อม

ในส่วนของประเทศไทย ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ ได้แก่บริเวณภาคเหนือตอนบน และบริเวณ 7 จังหวัดของภาคตะวันออก เชียงเหนือ ได้แก่ อุดรธานี หนองคาย เลย นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

## รูปแบบความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ภายใต้โครงการทกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

ประเทศไทยและจีนมีฐานะ และศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าประเทศอื่นในกลุ่มโครงการทกเหลี่ยมเศรษฐกิจ จึงเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยไทยจะเป็นฝ่ายติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อขอความช่วยเหลือ สำหรับรูปแบบความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ มีดังนี้

### 1. สาขาพลังงาน

เพื่อช่วยพัฒนาแหล่งพลังงานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำจากแม่น้ำโขง ซึ่งมีศักยภาพด้านไฟฟ้าจากพลังน้ำสูงถึง 58,000 เมกะวัตต์ แต่มีการพัฒนาขึ้นมาใช้ไม่ถึงร้อยละ 1 ทั้งนี้รวมถึงการผลิตไฟฟ้าจากปิโตรเลียมด้วย ประมาณว่าจนถึงปี 2020 จะมีการใช้ไฟฟ้าในอนุภูมิภาคนี้มากขึ้น 6 เท่า โดยประเทศไทยจะเป็นผู้ใช้ไฟฟ้ารายใหญ่ที่สุดหรือประมาณ 2 ใน 3 ของปริมาณทั้งหมด ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีระหว่าง 6 ประเทศที่เกี่ยวข้องเห็นชอบให้ทำการศึกษความเป็นไปได้ของโครงการพลังงานตามข้อเสนอของ ADB จากผลการศึกษาระยะที่ 1 ได้แก่ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำในลาว โครงการสาละวิน โครงการท่อส่งก๊าซจากอ่าวมะตะบัน - ไทย และโครงการท่อส่งก๊าซ/น้ำมันจากภาคใต้เวียดนาม - ไทย ทั้งนี้เน้นให้พิจารณาอุปสงค์/อุปทานด้านพลังงานในอนุภูมิภาค และการพัฒนาโครงข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าเชื่อมโยง (grid system) รวมทั้งให้พิจารณาประเด็นเรื่องราคา บทบาทของภาคเอกชน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการ

### โครงการความร่วมมือในสาขานี้ ได้แก่

1.1 โครงการความร่วมมือในการพัฒนาไฟฟ้าระหว่างไทยและลาว ปัจจุบัน กฟผ. รับผิดชอบกระแสไฟฟ้าจากลาวอยู่แล้ว 2 โครงการ คือ โครงการน้ำจิม 1 กำลังผลิตติดตั้ง 150 เมกะวัตต์ และโครงการเซเสด กำลังผลิตติดตั้ง 45 เมกะวัตต์ ระยะเวลาต่อไป กฟผ. จะพิจารณารับผิดชอบต่อกระแสไฟฟ้าจากลาวและประสานโครงการไฟฟ้าในลาว เข้ากับแผนการพัฒนาไฟฟ้าของ กฟผ. ทั้งนี้ฝ่ายลาวมีวัตถุประสงค์จะพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำ ตั้งแต่บัดนี้จนถึง ค.ศ. 2000 ให้ได้ประมาณ 1,500 เมกะวัตต์ (ปัจจุบันเอกชนไทยและต่างประเทศเข้าร่วมพัฒนาโครงการไฟฟ้า

ไปแล้ว 4 โครงการ ได้แก่ โครงการน้ำเทิน 1 และ 1/2 โครงการก๊วยเซาะและโครงการ  
โรงไฟฟ้าถ่านหินที่เมืองหงสา รวมกำลังผลิต 1,560 เมกะวัตต์)

1.2 โครงการไฟฟ้าพลังน้ำชายแดนไทย - พม่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ  
วันที่ 12 มกราคม 2533 แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการไฟฟ้าพลังน้ำชายแดนไทย - พม่า  
เพื่อศึกษาและสำรวจโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ 8 โครงการ รวมกำลังผลิตติดตั้ง 6,397.5  
เมกะวัตต์ โครงการที่สำคัญได้แก่ โครงการสาละวินตอนบนกำลังผลิต 4,540 เมกะวัตต์  
สามารถส่งน้ำมาช่วยเหลือความขาดแคลนในลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้

1.3 โครงการซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่า จากแหล่งก๊าซ Yadana โดย  
บริษัทTOTAL เป็นผู้รับสัมปทานในการผลิต ซึ่งคาดว่าจะสามารถพัฒนาและนำก๊าซฯ ขึ้นมาได้ใน  
อัตรา 400 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน ตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นไป

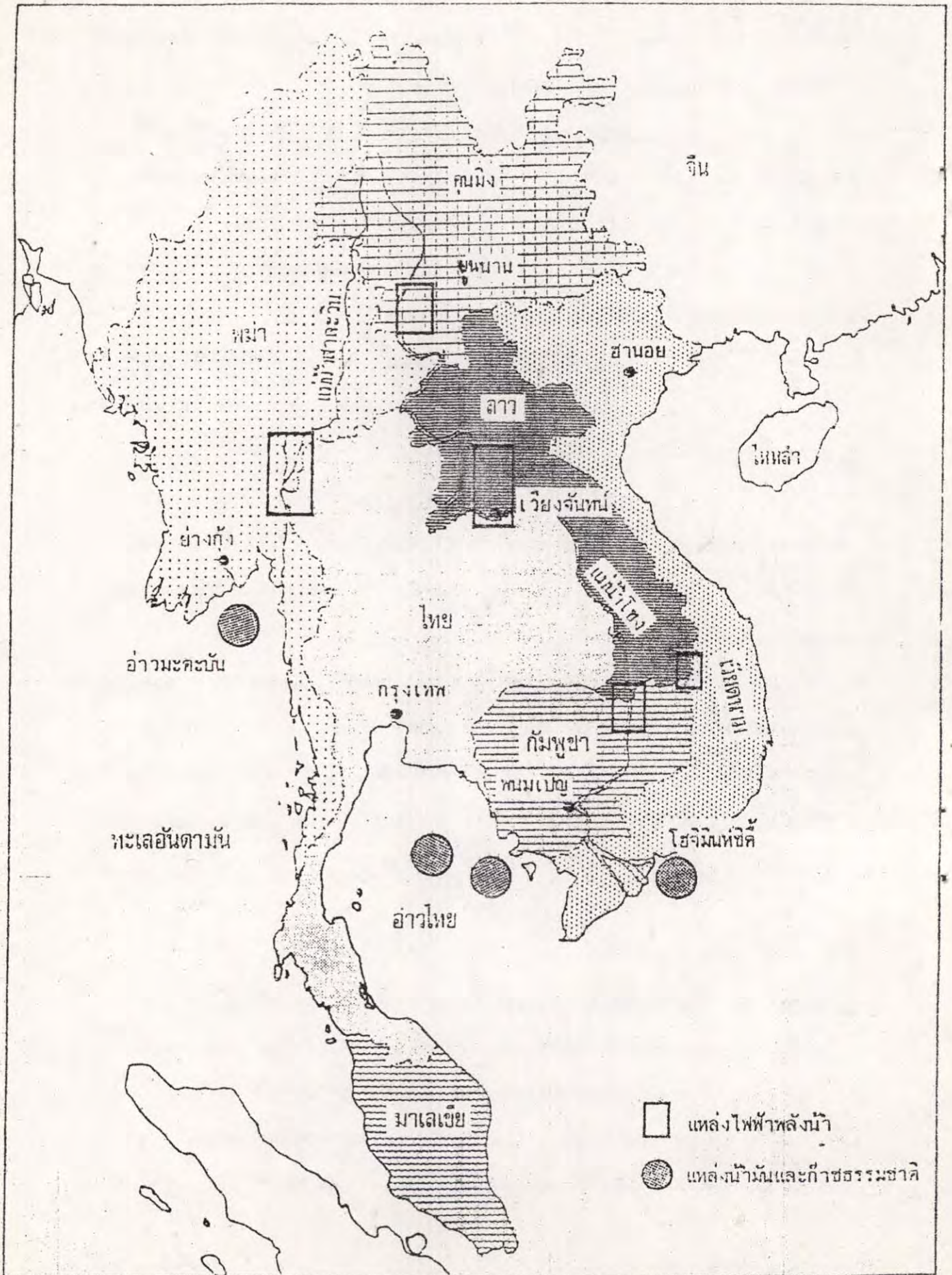
1.4 โครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำ โดยการสร้างเขื่อนในเวียดนาม  
บริเวณแม่น้ำในเซซานตอนเหนือ จะส่งพลังงานให้กับภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนามและ  
บางส่วนของกัมพูชา รวมทั้งการสร้างเขื่อนในยูนนานประเทศจีน พลังงานที่ได้จะใช้สำหรับ  
มณฑลยูนนานและอาจขายให้ไทย<sup>2</sup>

1.5 โครงการด้านปิโตรเลียม ได้แก่โครงการท่อส่งก๊าซไทย - พม่าจาก  
แหล่งผลิตในอ่าวเมาะตะมะเข้าสู่ไทย และโครงการท่อส่งก๊าซและน้ำมันไทย - เวียดนามจาก  
แหล่งผลิตทางตอนใต้ของเวียดนามเข้าสู่ไทย (อย่างไรก็ตามจากการประชุมหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ  
ครั้งล่าสุด เวียดนามได้ขออนโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติเชื่อมไทยและเวียดนาม โดยเน้น  
ปริมาณก๊าซซึ่งอยู่ในระหว่างการสำรวจ)

---

**หมายเหตุ<sup>2</sup>** : จีนมีความสนใจที่จะขายพลังงานไฟฟ้าให้ไทย แต่ กฟผ. เห็นว่าระยะทาง  
ไกลอาจทำให้ไฟตกได้ และยังไม่แน่นอนในเรื่องปริมาณไฟฟ้าที่จะขาย  
ประกอบกับมีแหล่งอุตสาหกรรมของจีนอยู่รอบ ๆ แหล่งผลิตไฟฟ้าและยัง  
มีข้อกำหนดให้ Priority แก่อุตสาหกรรมภายในก่อนจึงจะขายให้  
ต่างประเทศทางให้ไทยเน้นเงินในการจัดส่งกระแสไฟฟ้าให้

# แหล่งไฟฟ้าพลังน้ำ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ



จากการศึกษาด้านพลังงานของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) พบว่าลาวมีศักยภาพมากที่สุดในการผลิตพลังงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแม่น้ำโขง ขณะเดียวกัน ADB ได้เสนอว่าศักยภาพทางด้านการผลิตพลังงานของแถบอินโดจีนที่มีอยู่ควรจะมีการพัฒนาเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้าป้อนให้กับกลุ่มประเทศที่ขาดแคลน

## 2. สาขาการคมนาคมขนส่ง

เพื่อเชื่อมโยงแหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิตตลอดจนเมืองศูนย์กลางทางการค้า และบริการที่สำคัญของทั้ง 6 ประเทศให้สามารถถ่ายเทสินค้า/ผลผลิต และเคลื่อนย้ายแรงงานและนักท่องเที่ยวให้กระจายไปสู่พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว โครงการความร่วมมือในสาขานี้ ได้แก่

### 2.1 โครงการถนน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม

#### กลุ่มที่ 1 (ดูแผนที่หน้า 8)

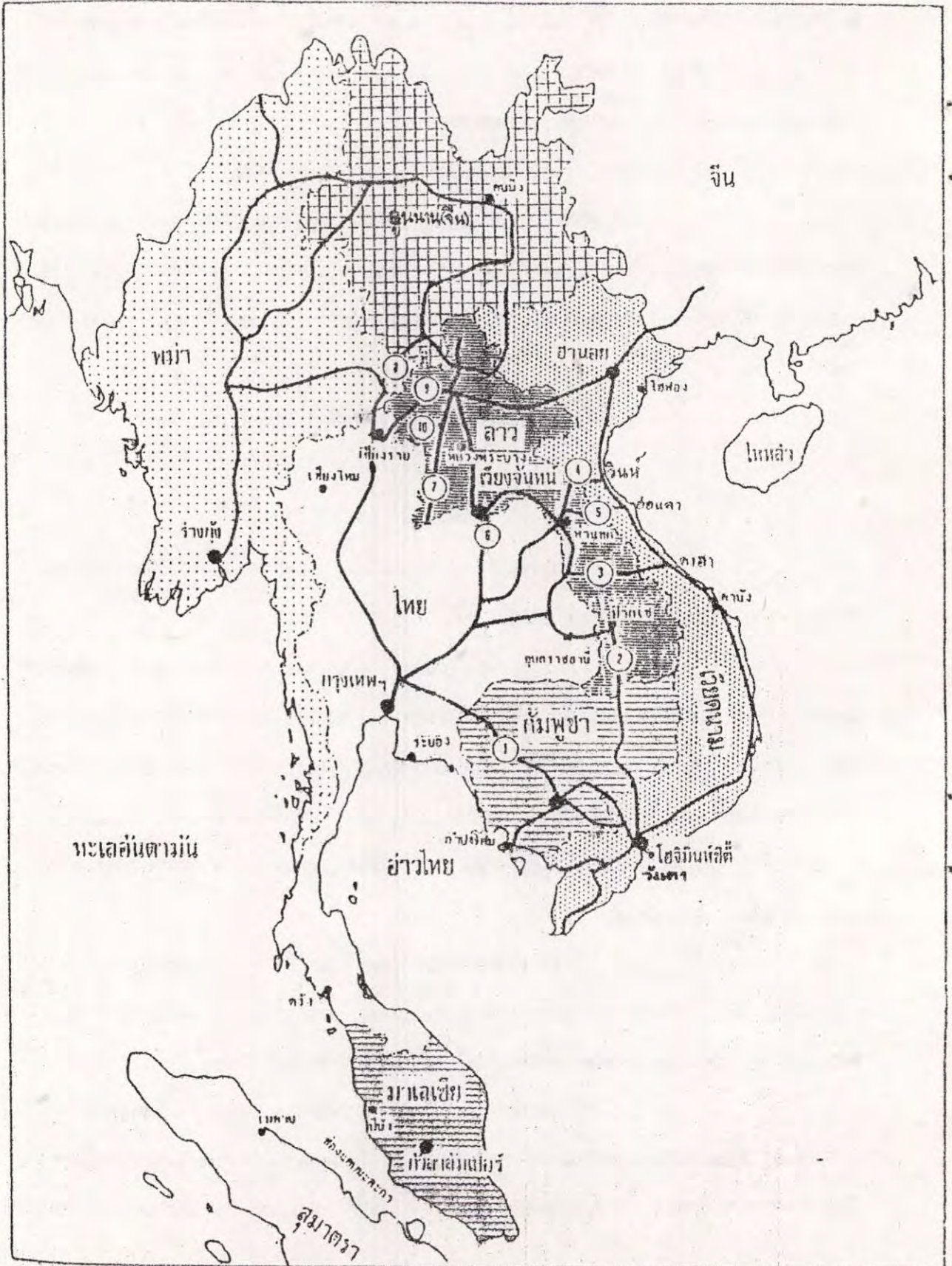
เชื่อมโยงระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ไทยกับลาว กัมพูชา และเวียดนาม ได้แก่

1. ถนนสายกรุงเทพฯ - อรัญประเทศ - พนมเปญ - โฮจิมินห์ซิตี ระยะทาง 604 กิโลเมตร และอาจขยายไปถึงวังเตา ซึ่งเป็นเมืองท่าของเวียดนามโดยช่วงจาก อรัญประเทศถึงศรีโสภณ ระยะทาง 48 กิโลเมตร ก่อสร้างโดยทหารช่างจากไทย ส่วนช่วงที่เหลือจะบูรณะทางลาดยางเดิมให้ได้มาตรฐาน ถนนเส้นนี้ นับเป็นถนนเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมาก ในอนุภูมิภาคนี้ ประมาณว่าจะใช้เงินลงทุน 123 - 206 ล้านดอลลาร์ ความเป็นไปได้ของ เส้นทางสายนี้มีผลตอบแทนสูงสุด 27.38%

2. ถนนจากช่องเม็ก (อุบลราชธานี) - เมืองปากเซ (ลาว) - ชายแดนตอนเหนือของกัมพูชา ระยะทาง 140 กิโลเมตร ขณะนี้เส้นทางบางตอนกำลังบูรณะ โดยความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย จีน และสวีเดน

3. ถนนจากมุกดาหาร - สุวรรณเขต (ลาว) - กวางตุ้ง (เวียดนาม) เป็นถนนในแนวตะวันตก - ตะวันออก เพื่อเชื่อมมุกดาหารเข้ากับโครงข่ายถนนของ เวียดนามผ่านประเทศลาว ระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร สามารถเชื่อมโยงไปยังท่าเรือดานัง

# แผนที่แสดงโครงข่ายถนน



ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกวางตริระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตรได้ด้วย มูลค่าการค้าเงินการประมาณ 83.1 ล้านบาท ผลตอบแทน 3.6% อย่างไรก็ตามเส้นทางนี้ ฝรั่งเศสพร้อมจะให้ความช่วยเหลือในการศึกษารายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

4. ถนนจากนครพนม - เมืองคำเกิด (ลาว) - วินห์ (เวียดนาม) ระยะทางประมาณ 250 กิโลเมตร เป็นถนนในแนวทะแยงตะวันตกเฉียงใต้ - ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจุดปลายทางที่เมืองวินห์ ขณะนี้ทำเรือน้ำลึก 4 - 5 เมตร รับเรือขนาดความยาว 150 เมตร อยู่แล้ว นอกจากนี้จะทำให้สามารถเดินทางจากนครพนมถึงชานอัยได้ในระยะทางประมาณ 500 กิโลเมตร รวมทั้งเดินทางไปบริเวณชายทะเลตอนใต้ประเทศจีนได้

5. ถนนจากนครพนม - เมืองคำเกิด (ลาว) - เมืองซอนลา (เวียดนาม) ซึ่งเป็นอีกทางเสือกหนึ่งของถนนตามข้อ (4) ข้างต้น เป็นถนนในแนวตะวันตก - ตะวันออก ซึ่งในอนาคตสามารถพัฒนาจุดปลายทางที่เมืองซอนลาให้เป็นท่าเรือน้ำลึกได้ เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งเหมาะสม

6. ถนนและสะพานข้ามแม่น้ำโขง หลงคาย - เวียงจันทน์ ขณะนี้ได้ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2537 นอกจากนี้ยังได้มีการร่วมมือระหว่างไทย - ลาว เพื่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมต่อกันอีก 3 จุด คือ มุกดาหาร - สุวรรณเขต, นครพนม - ท่าแขก และเชียงของ จ. เชียงราย - ห้วยทราย

7. ถนนจากอำเภอท่าลี่ (เลย) - ไชยบุรี (ลาว) ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร โดยไทยและลาวจะร่วมก่อสร้างสะพานไม้ ตอม่อคอนกรีตขนาดยาว 100 เมตร ข้ามแม่น้ำโขงที่ชายแดนก่อน ทางสายนี้จะเปิดจังหวัดเลยให้เชื่อมต่อกับเมืองหลวงพระบางได้โดยตรง

## กลุ่มที่ 2

เชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือของไทยกับลาว พม่า และจีนตอนใต้

8. ถนนจากแม่สาย - เชียงตุง (พม่า) - คำหลั่ว (จีน)

ระยะทาง 245 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นทางลูกรังลาลองจากแม่สาย - เชียงตุง ระยะทาง 164

กิโลเมตร และเปิดเพื่อการท่องเที่ยวแล้ว<sup>3</sup>

9. ถนนจาก อ. เชียงของ - เมืองหลวงน้ำทา (ลาว) ระยะทาง 195 กิโลเมตร เป็นทางดินยังไม่ดี สะพานในเส้นทาง จึงยังไม่สามารถเดินทางด้วยรถยนต์นั่ง ที่เมืองหลวงน้ำทา มีถนนลาดยางต่อเข้ากับจีนตอนใต้และกับโครงข่ายถนนของลาวตอนเหนือ<sup>4</sup>

10. ถนนจาก อ. ขู่ช้าง - เมืองหงสา (ลาว) - เมืองไชยบุรี (ลาว) ระยะทางประมาณ 130 กิโลเมตร บริษัทไทยลาวสติกไนต์ จำกัด ของไทยได้รับประทานบัตรทำเหมืองสติกไนต์ในลาวจะเป็นผู้ก่อสร้างเป็นทางลูกรัง ทำให้เปิดพื้นที่จังหวัดน่าน ให้เดินทางเข้าไปยังเมืองหลวงพระบางได้โดยตรง

สาขาการคมนาคมขนส่งนี้ โครงข่ายถนนที่เหมาะสมทางการศึกษาก่อนได้แก่ เส้นทางหมายเลข (1), (3), (4), (5), (8), (9) และโครงการปรับปรุงถนนเชื่อมโยงจิ้น - หม่า (คุนหมิง - ลาวเขียว)

---

**หมายเหตุ<sup>3</sup>** : คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2536 อนุมัติงบประมาณ 300 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือพัฒนาเส้นทางท่าขี้เหล็ก - เชียงตุง ระยะทาง 136 กิโลเมตร เป็นเส้นเชื่อระยะยาว อย่างไรก็ตามได้ให้สัมปทานเส้นทางดังกล่าวแก่เอกชนไทยไปแล้ว ดังนั้นเงินที่อนุมัติไปดังกล่าวจึงยังไม่มีค่าใช้จ่าย

**4** : โครงการนี้ลาวมีแผนนโยบายดำเนินการโดย (1) ถนนช่วงจากชายแดนไทย - บ้านเวียงภูพาน ระยะทาง 100 กิโลเมตร ฝ่ายลาวจะให้ สัมปทานแก่ บริษัทครอบครัวอุษา จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทของคนไทยในเชียงใหม่ และบริษัทจะศึกษาความเหมาะสมของโครงการทางการเงินต่อไป (2) ถนนจาก บ. เวียงภูคา - เมืองหลวงน้ำทา ลาวตกลงให้ธนาคารโลก ศึกษาแนวทางปรับปรุงบูรณะถนนเดิมที่มีอยู่เดิม ให้รถผ่านได้ตลอดทั้งปี (3) ถนนจากเมืองหลวงน้ำทา (ลาว) - บ่อเต็น (ชายแดนจีน) ซึ่งเป็นถนนที่จีนก่อสร้างเป็นถนนลาดยางให้ลาวเมื่อ 20 ปีก่อน ฝ่ายลาวจะขอกู้เงินจาก ADB มาบูรณะถนน

## 2.2 โครงการทางรถไฟ

1. ทางรถไฟสายอรัญประเทศ - พนมเปญ - โฮจิมินห์ซิตี้ โดย  
เส้นทางรถไฟช่วงอรัญประเทศ - พนมเปญ เป็นเส้นทางที่มีอยู่เดิมแต่ไม่ได้เปิดใช้งาน ตลอดจนไม่ได้บูรณะเป็นเวลานาน ทำให้อยู่ในสภาพชำรุดมาก สมควรจะบูรณะให้มีสภาพดีดังเดิม นอกจากนี้ อาจมีการขยายโครงข่ายทางรถไฟจากพนมเปญไปยัง เมืองโฮจิมินห์ซิตี้ เพื่อต่อเชื่อมทางรถไฟของไทย กับพม่าและเวียดนามให้เชื่อมถึงกัน

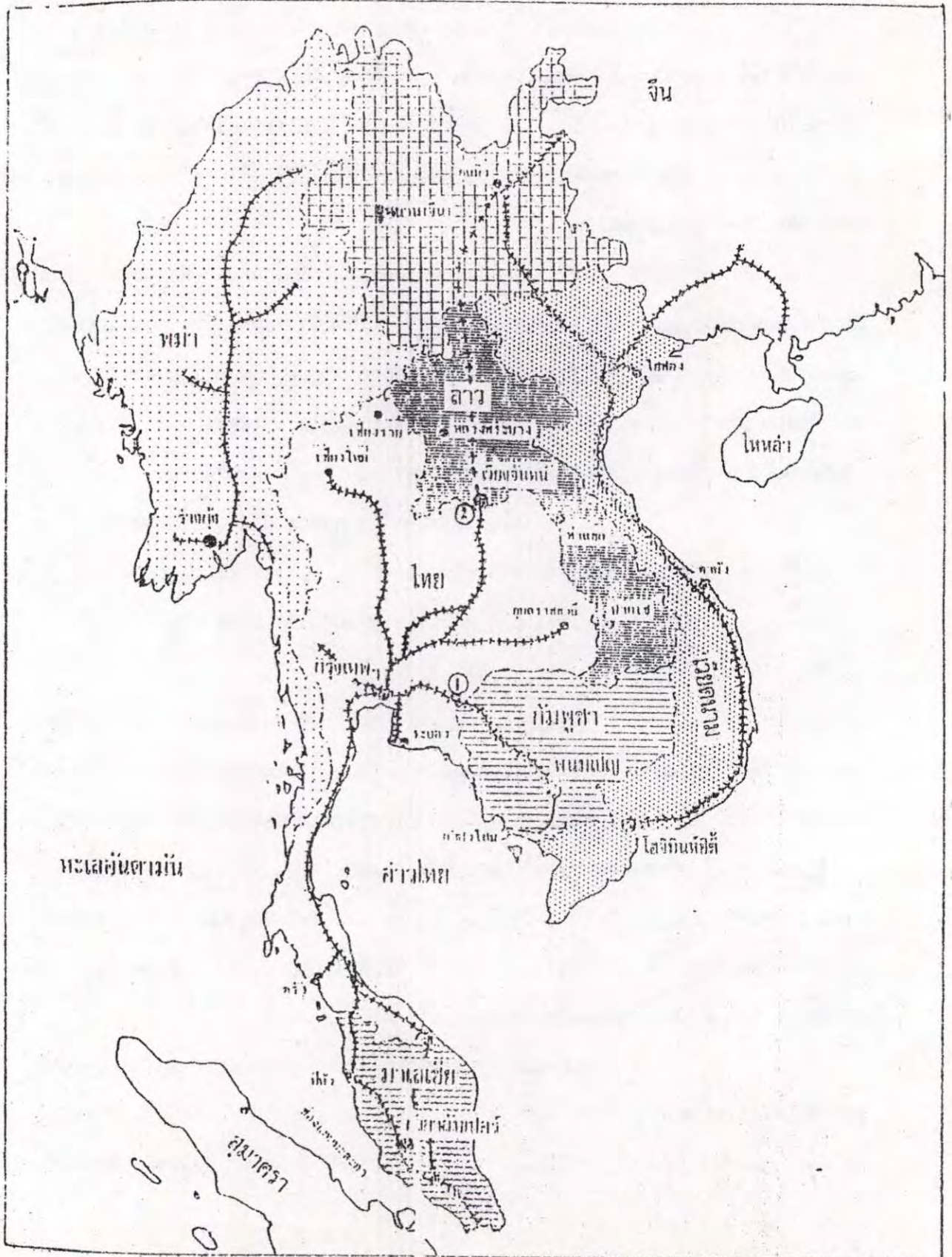
2. ทางรถไฟจากหนองคาย - เวียงจันทน์ - เมืองคุนหมิง (จีน)  
หลังจากที่สะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดหนองคายได้สร้างเสร็จแล้ว จะมีการวางรางรถไฟเชื่อมไปยัง เวียงจันทน์ได้ ในอนาคตจะสามารถขยายโครงข่ายรถไฟไปเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟในจีน (ปัจจุบันจีนกำลังศึกษาเส้นทางรถไฟจากมณฑลยูนนาน เลียบแม่น้ำโขงมาเชื่อมกับไทยที่ เชียงราย เพื่อใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าออกสู่ทะเล ให้แก่มณฑลต่าง ๆ ที่อยู่ทางตอนใต้ของจีน)

3. ในส่วนของประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้าง บริษัทที่ปรึกษาศึกษาโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย เพื่อรองรับโครงการ หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในวงเงิน 5 ล้านบาท การศึกษาเริ่มเดือนมีนาคม 2537 กำหนดแล้วเสร็จ สิงหาคม 2537

2.3 โครงการสนามบิน มีโครงการปรับปรุงสนามบินในกลุ่มประเทศ อนุภูมิภาค ได้แก่ โครงการปรับปรุงสนามบินพนมเปญและเสียมเรียบในกัมพูชา โครงการปรับปรุงสนามบินหลวงพระบาง - ปากเซในลาว โครงการปรับปรุงสนามบินคุนหมิงในจีน เป็นต้น การปรับปรุงซ่อมแซมสนามบินหลวงพระบาง คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติวงเงิน 50 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2535 เพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุง กรมการบินพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบทำการศึกษา และออกแบบโครงการ แต่เนื่องจากฝ่ายลาวขอแก้ไขเพิ่มเติมแบบแปลนก่อสร้าง ส่งผลให้งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 148 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจาหาข้อยุติ

นอกจากนี้ยังมีโครงการเปิดเส้นทางบินจากกรุงเทพฯ - เชียงราย - คุนหมิง โครงการเปิดเส้นทางบินจากเชียงราย - เชียงตุง - มณฑลเถย - ว่างกึ่ง และโครงการเปิดเส้นทางบินจากกรุงเทพฯ - เชียงราย - หลวงพระบาง - ชานอย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเพื่อส่งเสริมการ

# แผนที่แสดงโครงข่ายทางรถไฟ





ท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ (ปัจจุบันเส้นทางบินคุนหมิง - กรุงเทพฯ และ เชียงราย - หลวงพระบาง สามารถทำการบินได้แล้ว)

## 2.4 โครงการขนส่งทางน้ำ

1. โครงการปรับปรุงร่องน้ำในแม่น้ำโขง ช่วงระหว่างยูนนาน (จีน) - พม่า - ลาว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งจะไปเชื่อมต่อกับโครงการขุดคลองที่ต่อเชื่อมกับแม่น้ำโขงในลาวบริเวณหน้าตกหลี่ผี เพื่อให้เดินเรือได้ตลอดลำน้ำโขง จนถึงทะเลที่เวียดนาม ตลอดจนเพื่อให้สามารถเดินเรือได้ตลอดทั้งปี สำหรับโครงการนี้ประเทศที่อยู่ท้ายน้ำ เช่น ลาวและเวียดนาม เป็นห่วงเกี่ยวกับการระเบิดเกาะแก่งที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระแสน้ำและปริมาณน้ำในแม่น้ำโขง จึงขอให้คณะกรรมการลุ่มแม่น้ำโขงเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย<sup>5</sup>

2. โครงการปรับปรุงท่าเรือชายฝั่งให้สอดคล้องกับโครงข่ายถนน เช่น ท่าเรือวินห์ (เวียดนาม) ท่าเรือกิมหงุ่ย (กัมพูชา) ในส่วนของประเทศไทย คณะอนุกรรมการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคได้พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนกระจายการผลิตและการจ้างงานไปสู่ภูมิภาค จำนวน 40 ล้านบาท สำหรับการก่อสร้างท่าเรือเชียงแสน และท่าเรือเชียงของ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน

ปัจจุบันไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม อยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงฉบับใหม่ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่การใช้แม่น้ำโขงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสถานะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคและให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการใช้น้ำจากแม่น้ำที่เพิ่มมากขึ้น ประเด็นสำคัญ

---

**หมายเหตุ<sup>5</sup>** : จีนต้องการให้ระเบิดเกาะแก่งในแม่น้ำโขงเพื่อให้เรือขนาด 3,000 ตัน สองได้ แต่ลาวไม่เห็นด้วยเพราะไม่แน่ใจในผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเส้นพรมแดนไทย - ลาว จึงให้ใช้แม่น้ำโขงเท่าที่เข้าไปก่อน ซึ่งปัจจุบันใช้เรือขนส่งสินค้าระหว่างไทย - จีน ได้ในระหว่าง 100 ตัน

ที่ยังต้องตกลงกัน คือ หลักเกณฑ์การใช้น้ำจากแม่น้ำโขงในฤดูแล้ง ซึ่งมีข้อเสนอให้มีการตกลงแบ่งส่วนการใช้น้ำ ไทยเห็นว่า เป็นเรื่องที่สามารถปรึกษาหารือกันได้ การที่ประเทศริมฝั่งแม่น้ำจะต้องรักษาระดับน้ำต่ำสุดในฤดูแล้งให้อยู่ในระดับที่ได้ตกลงกัน น่าจะเป็นหลักประกันที่พอเพียงว่าการใช้น้ำของประเทศต้นน้ำ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศท้ายน้ำ และเห็นควรชักชวนให้จีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย

### 3 สาขาสิ่งแวดลอม

ให้ความสำคัญต่อการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกันและการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาคุณภาพน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำที่ประชุม 6 ประเทศ มีข้อสังเกตและความเห็นเพิ่มเติมสรุปได้ว่า

1. ให้ความสำคัญถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศให้ได้มาตรฐาน จัดฝึกอบรม และประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการคุณภาพน้ำ การควบคุมมลพิษจากอุตสาหกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2. ควรให้ความร่วมมือทางวิชาการ เรื่องระบบข้อมูลและการติดตามด้านสิ่งแวดล้อมอนุภูมิภาค โดยอาศัยพื้นฐานจากระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และภาพถ่ายดาวเทียมของคณะกรรมการแม่น้ำโขง

เป็นที่น่าสังเกตว่าในการประชุมหกเหลี่ยมเศรษฐกิจครั้งที่ 3 ที่ผ่านมาก็ประชุมยกประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมขึ้นมาเป็นเรื่องค่อนข้างสำคัญ มีการอนุมัติโครงการระบบข้อมูลเพื่อการติดตามสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาค โครงการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากน้ำฝนรั่วไหลและของเสียที่เกิดจากอุตสาหกรรม ตัวแทนจากประเทศลาวเสนอให้มีการศึกษาปัญหาการทำลายป่าไม้ในอนุภูมิภาคด้วย ซึ่งที่ประชุมจะได้พิจารณา เรื่องนี้ในการประชุมครั้งต่อไป

ในส่วนของ ADB เองก็ให้ความสำคัญและระวังต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก ได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ว่าการปล่อยกู้จะต้องพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย แต่เนื่องจากบางโครงการรัฐบาลแต่ละประเทศสามารถริเริ่มโครงการได้ด้วยตนเองและสามารถ

อนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการแทน ซึ่งในส่วนนี้ ADB ไม่สามารถควบคุมได้ขึ้นกับความรับผิดชอบของรัฐบาลแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

#### 4. สาขาการค้า/การลงทุน

ที่ประชุมให้ความสำคัญต่อการขยายความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสู่ระบบเสรี และเน้นความเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านการดึงดูดลงทุนจากต่างประเทศ เห็นชอบแนวความคิดในการตั้งคณะกรรมการด้านการค้าในอนุภูมิภาค เพื่อให้มีการดำเนินงานร่วมกันของทั้ง 6 ประเทศในการแก้ไขปัญหาระบบศุลกากร ภาวะเปียบการค้าชายแดนและแนวทางในการป้องกันการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีและการสร้างกลไกในการชำระเงิน

นอกจากนี้ทั้ง 6 ประเทศ ยังจะมีความร่วมมือระหว่างกันในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการค้าและการส่งออก การจัดงานแสดงสินค้าซึ่งจะจัดงานแรกที่ศูนย์หนึ่งในเดือนสิงหาคมนี้ และงานแสดงสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศไทยปี 2538

#### 5. สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ที่ประชุม 6 ประเทศ เห็นควรร่วมมือในการปรับโครงสร้างสถาบัน AIT เพื่อตอบสนองความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาค โดยเวียดนามเสนอให้มีการตั้งสถาบันขึ้นที่เวียดนาม เพื่อการอบรมโดยตรงและควรมีระบบการแลกเปลี่ยนตลาดแรงงาน (Labour market exchange system) ภายในอนุภูมิภาคด้วย ทั้งนี้ไทยจะมีบทบาทสำคัญด้านความช่วยเหลือในการฝึกอบรมบุคลากรสาขาการเกษตร สาธารณสุข พลังงาน การเงินการธนาคาร การโรงแรม และการวางแผนพัฒนา

นอกจากนี้ ยังได้หยิบยกปัญหาการแพร่กระจายของ เอชไอวี หรือเอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในภูมิภาคนี้ โดยจะต้องมีการศึกษาและวางแผนทางควบคุม เช่น เกี่ยวกับการวางแผนควบคุมโรคมาเลเชีย

#### 6. สาขาการท่องเที่ยว

ที่ประชุมมีข้อตกลงร่วมกันว่า การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดเฉพาะการท่องเที่ยวจากต่างประเทศ แต่ควรรวมถึงการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาคด้วยตนเอง การพัฒนาสาขานี้ควรประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุง

สนามบินและการก่อสร้างโรงแรม และ (2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับ  
ถึงขนาดสัมมนาและวิเทศสัมพันธ์ด้วย

ในส่วนของประเทศไทยเองเดือนมีนาคม 2537 การท่องเที่ยว  
แห่งประเทศไทยกำหนดดำเนินการศึกษาศึกษาสภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองเว้ เพื่อวางแผน  
เปิดโครงการนำทีมเยี่ยมเยียนกับบางจรรยาการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (นครราชสีมา  
- อุบลราชธานี - มุกดาหาร - สุวรรณเขต (ลาว) - เมืองเว้ (เวียดนาม)) ส่วนภาคเอกชน  
ก็ได้มีการลงทุนโครงการเรือสำเภาเวียดนามตามลำแม่น้ำล้านช้าง<sup>6</sup> - แม่น้ำโขงแล้ว

### 7 ความร่วมมืออื่น ๆ

1. รัฐบาลไทยได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการให้ความช่วยเหลือด้าน  
เศรษฐกิจและวิชาการเพิ่มขึ้นแก่กลุ่มประเทศอินโดจีน พม่า และจีน จาก 27.5 ล้านบาท ในปี  
2534 เป็น 108 ล้านบาท ในปี 2535 และเพิ่มเป็น 122 ล้านบาท และ 212 ล้านบาท ในปี  
2536 และปี 2537 ตามลำดับ และเพื่อให้การช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการแก่ประเทศ  
เพื่อนบ้านเป็นระบบ และอยู่บนพื้นฐานของประเพณีชนร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย จึงได้จัดทำ Country  
Programme เป็นกรอบในการให้ความช่วยเหลือในระยะกลางแทนการพิจารณาเป็นรายโครงการ  
เคยเริ่มจากประเทศเวียดนามเป็นประเทศแรก

2. ความร่วมมือในการอบรมบุคลากรระหว่างธนาคารชาติของไทย  
และกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยจัดให้มีการประชุมผู้ว่าการธนาคารชาติของทั้ง 4 ประเทศ ขึ้นเป็น  
ประจำ

3. ความร่วมมือด้านบุคลากร และข้อมูลข่าวสารการลงทุนระหว่าง  
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) ของไทยและ  
สำนักงานคณะกรรมการแห่งรัฐว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุน (State Committee for  
Cooperation and Investment : SCCI) ประเทศเวียดนาม

---

**หมายเหตุ<sup>6</sup>** : แม่น้ำล้านช้าง อยู่ในประเทศจีน ช่วงที่ไหลเข้าไปถึงเขตติดต่อระหว่างพม่ากับ  
ลาวเป็นต้นไป เรียกว่า แม่น้ำโขง

4. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวางแผนของไทยและเวียดนาม และระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยของไทย (มหาวิทยาลัยบูรพา) กับมหาวิทยาลัยสร้างครูเวียงจันทน์ ของลาว เป็นต้น

5. คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินช่วยเหลือแก่หน่วยงานในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมยที่ อ.แม่สาย จ.ตาก ซึ่งจะลงมือก่อสร้างได้ในปี 2538 นี้ เป็นสะพานมิตรภาพไทย - พม่า มูลค่าเริ่มต้น 79.2 ล้านบาท และเมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติจ่ายกระแสไฟฟ้า ให้สหภาพพม่าอีก 1,000 กิโลวัตต์

โอกาสและสู่ทางการพัฒนาของไทยภายใต้โครงการทกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

1. โอกาสขยายฐานการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ

- 1.1 ขอนแก่นและอุดรธานี จะเป็นฐานอุตสาหกรรมการเกษตร เครื่องจักรกล อุปกรณ์การเกษตร และอุตสาหกรรมบริการที่เชื่อมโยงกับตลาดอินโดจีน
- 1.2 ภาคเหนือตอนบน มีโอกาสขยายตัวของ (1) อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร โดยขยายจากฐานเดิมที่มีอยู่ อาทิ วัตถุดิบในท้องถิ่นหรือจากประเทศเพื่อนบ้านเช่น ผักผลไม้และไม้ประดับเมืองหนาว (2) อุตสาหกรรมหัตถกรรม มีโอกาสขยายตัวเพื่อการส่งออกมากขึ้น เช่น เซรามิกส์ วัฒนธรรมและเครื่องประดับ โดยอาศัยแรงงานที่มีฝีมือ และทรัพยากรแร่ธาตุที่มีอยู่แล้วในภาคเหนือตอนบนเป็นปัจจัยสำคัญ
- 1.3 การก่อสร้างทางรถไฟสายคลองสิบก้า - แก่งคอย และการก่อสร้างทางหลวงสายใหม่แหลมฉบัง - สระแก้ว - สุรินทร์ - ยโสธร - มุกดาหาร เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายทางรถไฟและทางหลวงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้ากับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจะช่วยสร้างโอกาสด้านการลงทุนอุตสาหกรรมและการขนส่งในภูมิภาค
- 1.4 การพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เป็นโอกาสดีในการแสวงหาทรัพยากรมาสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อขยายตลาดของประเทศได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่ธาตุและแหล่งพลังงาน รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีแนวโน้มที่นักลงทุนต่างชาติจะย้ายฐานการผลิตมาที่ภาคเหนือตอนบนมากขึ้น เนื่องจากความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และทรัพยากรแรงงาน
- 1.5 การส่งเสริมอุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่แล้วให้ขยายฐานการผลิตให้กว้างขึ้น จะชักนำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และเป็นการเตรียมรับความต้องการของตลาดในอินโดจีน เช่น อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ผสม ดอกไม้ประดับชั้นสูง การตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องเงินและเจียรไนพลอย และเครื่องประดับ เป็นต้น

## 2. โอกาสด้านการค้าและการลงทุน

- 2.1 อุตสาหกรรมจะเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและการเงินกับกลุ่มประเทศอินโดจีน และเป็นฐานนำเข้าวัตถุดิบจากอินโดจีนเพื่อผลิตสินค้าอุตสาหกรรม โดยที่หนองคาย นครพนม มุกดาหาร และอุบลราชธานี จะเป็นประตูการค้าชายแดนที่เชื่อมโยงเข้ากับฐานอุตสาหกรรมและการบริการของภาค<sup>7</sup>
- 2.2 การผ่อนคลายข้อจำกัดด้านการค้าการลงทุนของไทย จะเอื้อให้มีการติดต่อธุรกิจค้าขายกับกลุ่มประเทศอินโดจีนมากขึ้น เช่น การยกเลิกการผูกขาดของ รสพ. ในการขนส่งสินค้าระหว่างไทย - ลาว การเปิดด่านศุลกากรถาวรเพื่อค้าขายกับลาว และการผ่อนคลายขั้นตอนการชำระเงินค่าสินค้า
- 2.3 ภาคเหนือตอนบนมีโอกาสเพิ่มมูลค่าการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นจากการพัฒนาถนนเชื่อมโยงแม่สาย - ท่าขี้เหล็ก - เชียงตุง - ตำหลั่ว - เชียงรุ่ง และถนนเชื่อมโยงเชียงของ - ห้วยทราย - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น - เชียงรุ่ง (ปัจจุบันชายแดนภาคเหนือตอนบนเป็นประตูการค้ากับพม่าและลาวอยู่แล้ว เช่น การค้ากับพม่าที่ อ.แม่สอด จ.ตาก, อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน, อ.แม่สาย จ.เชียงราย และการค้ากับลาวที่ อ.เชียงของ และ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย และ อ.ทุ่งช้าง จ.น่าน)

---

**หมายเหตุ<sup>7</sup>** : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดเตรียมการศึกษาเพื่อวางแผนแม่บทพัฒนาเมืองชายแดนต่าง ๆ สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ท่าขี้เหล็ก (มุกดาหาร) ชองเม็ก (อุบลราชธานี) และนครพนม ส่วนภาคเหนือ ได้แก่ แม่สาย เชียงของ จ.เชียงราย แม่สอด จ.ตาก และวางแผนพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เชียงราย - เชียงใหม่ - ลาดพูน และเชียงใหม่ - ลาดพูน - สันกำแพง

### 3. โอกาสพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว

- 3.1 อุบลราชธานีและมุกดาหารจะเป็นประตูการท่องเที่ยวของภาคที่เปิดสู่ภูมิภูเขาและเชื่อมโยงกับวงจรถ່องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อุบลราชธานี - มุกดาหาร - สุวรรณเขต - เมืองเว้ (เวียดนาม))
- 3.2 เลย์ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร จะเป็นศูนย์สนับสนุนการท่องเที่ยวในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง
- 3.3 การเปิดโครงข่ายการบิน โดยการบินไทยหรือสายการบินเอกชนระหว่างเชียงใหม่ - อุตรธานี จะช่วยส่งเสริมให้เกิดโครงข่ายการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในกลุ่มมากขึ้น โดยที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเป็นแหล่งอารยธรรมขอมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก และมีแหล่งธรรมชาติเชื่อมโยงเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกในประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญคือ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มปราสาทหินที่มีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกับปราสาทหินเขาพระวิหารและนครวัดในกัมพูชา และเมืองเว้ (เวียดนาม)
- 3.4 ภาคเหนือตอนบนมีผู้ทางสูงในการขยายวงจรถ່องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ โดยมีจุดขายที่สำคัญคือ เชียงใหม่ (ศูนย์รวมด้านสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมล้านนา) และเชียงราย (บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายแดนที่เป็นที่รู้จักของนานาชาติ)

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

1. ความแตกต่างด้านการเมืองและพื้นฐานทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในกลุ่ม เป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย กล่าวคือ ประเทศที่พัฒนากว่าจะถูกมองว่า เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศที่ด้อยพัฒนากว่า การทำสัญญาต่าง ๆ จึงต้องมีการพิจารณา และระมัดระวังอย่างรอบคอบ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเจรจาตกลงร่วมมือกันระหว่างประเทศ
2. ปัญหาด้านเงินทุน โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจหลายโครงการต้องใช้งบการเงิน เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประเทศในกลุ่มเองก็ไม่มีศักยภาพ พอในด้านเงินทุน เช่นลาว จัดว่าเป็นประเทศกลุ่มยากจน กู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากจาก WB และ ADB จนทำให้ลาวประสบปัญหาการชำระหนี้คืน หรือประเทศพม่าก็ประสบปัญหา เรื่องสิทธิมนุษยชน หลายประเทศยุติการให้ความช่วยเหลือ ทำให้ภารกิจในการจัดหาเงินทุนติดอยู่กับประเทศไทย และจีนเป็นหลัก
3. ปัญหาเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีหลายโครงการในการพัฒนาหกเหลี่ยม เศรษฐกิจจำเป็นต้องศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ละเอียดก่อน เช่น โครงการปรับปรุงร่องน้ำ ในแม่น้ำโขง ซึ่งบางช่วงอาจต้องทำการระเบิดเกาะแก่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำ เช่น อุณหภูมิของน้ำ การขาดแคลนน้ำในบางช่วงของประเทศ หากไม่มีการสร้างกรอบความสัมพันธ์ ที่ชัดเจนระหว่างประเทศอาจทำให้เกิดปัญหาแก่ประเทศผู้ได้รับผลกระทบได้

## ผลกระทบจากโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

### 1. ผลกระทบต่ออนุภูมิภาค

#### ผลดี

1. หากโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์จะทำให้อนุภูมิภาคนี้เป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ต่าง ๆ จำนวนมากและค่าจ้างแรงงานที่ยังอยู่ในอัตราต่ำ จะทำให้นักลงทุนจากต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนมากขึ้น (โดยเฉพาะปัจจุบันเวียดนามได้หลุดพ้นจาก EMBARGO ของสหรัฐอเมริกาแล้ว จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น) หากว่าได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิเช่น ถนน ระบบไฟฟ้า การติดต่อสื่อสาร ควบคู่ไปด้วยจะทำให้ภูมิภาคนี้เป็นแหล่งอุปทานรายใหญ่แห่งหนึ่งของโลกในอนาคต ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน และเป็นประตูการค้าและการลงทุนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เพราะเป็นดินแดนที่ถูกปิดมานาน โดยเฉพาะ จีน ลาว และพม่า ซึ่งเป็นดินแดนที่มีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก มีวัฒนธรรมของตนเอง เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากญี่ปุ่น และประเทศแถบตะวันตก กอรบกับค่าครองชีพที่ยังต่ำมากเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ทำให้มีโอกาสที่การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคนี้จะเพิ่มขึ้นสูงมาก

3. จะทำให้ภาพพจน์ของภูมิภาคนี้จากอดีตที่ถูกมองจากต่างประเทศว่าเป็นดินแดนที่ด้อยพัฒนา ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชากรมีรายได้ต่ำ มีปัญหาการศึกษา, ยาเสพติด เป็นต้น เมื่อมีการพัฒนาขึ้นภาพพจน์ของประเทศแถบนี้จะดีขึ้น ต่างประเทศก็มีแนวโน้มที่จะให้ความช่วยเหลือมากขึ้น รวมทั้งเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีเพิ่มขึ้นทั้งระหว่างประเทศภายในอนุภูมิภาค และระหว่างอนุภูมิภาคนี้กับประเทศอื่น ๆ

4. เกิดการเรียนรู้ (know how) ด้านเทคโนโลยีจากประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจการท่องเที่ยว หรือการอุตสาหกรรม ซึ่งความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ประเทศในอนุภูมิภาคมีโอกาสเรียนรู้จากไทยและจากประเทศอื่น ๆ ที่เข้าไปประกอบกิจการ

### ผลเสีย

ผลเสียจะมากหรือน้อยขึ้นกับกฎเกณฑ์ที่แต่ละประเทศกำหนดและการวางแผนการจัดการระหว่างประเทศในกลุ่ม ผลกระทบที่จะตามมาภายหลังจากการพัฒนาโครงการ ได้แก่

1. จะมีผลทำให้ทรัพยากรของภูมิภาคเหล่านี้ถูกนำมาใช้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติหากว่าไม่มีการวางแผนและการจัดการอย่างถูกต้อง ในปัจจุบันตัวอย่างเหล่านี้ สามารถเห็นได้จากแหล่งอื่น ๆ เป็นอย่างดี จึงต้องคำนึงถึงอัตราการนำมาใช้ในปัจจุบันและอนาคตตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้
2. โอกาสที่จะเกิดการขัดแย้งกันขึ้นในเรื่องผลประโยชน์ต่าง ๆ ของอนุภูมิภาค เช่นงบประมาณที่ใช้ร่วมกันในการพัฒนา การดูแลรักษาในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ถนน ซึ่งแต่ละประเทศก็คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนสูงสุด อีกทั้งบางประเทศกำหนดสิทธิต่าง ๆ ที่ทำให้ประเทศอื่นลำบากในแง่การปฏิบัติ หรือไม่สามารที่จะยอมรับได้
3. เมื่อมีการพัฒนาการติดต่อสื่อสารที่สะดวกขึ้นจะมีผลต่อการค้ายาเสพติดเพิ่มขึ้น เพราะว่าการควบคุมทำได้ยาก จากการจำกัดในเรื่องงบประมาณและกำลังคน รัฐบาลของประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ (ไทย พม่า ลาว จีน) จะต้องมีการร่วมมือกันที่จะลดปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้อาจมีปัญหาคืออื่น ๆ ที่จะตามมาได้แก่ปัญหาโสเภณีและการอพยพหลบหนีเข้าเมือง
4. ประเทศจีนและลาวมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในการผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นโครงการขนาดใหญ่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางน้ำ เช่น อุณหภูมิของน้ำ การขาดแคลนน้ำในบางช่วงของบางประเทศที่ใช้แม่น้ำโขงร่วมกัน และในบางท้องที่ที่มีการตั้งโรงงานใกล้แม่น้ำโขง ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในอนาคตได้หากไม่ได้รับการวางแผนในปัจจุบัน เพราะแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำเป้าหมายสำคัญในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นกิจกรรมที่จะลงทุน จึงต้องคำนึงถึงต้นทุนทางสังคมด้วย เช่น การประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นต้น
5. ความเสื่อมด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่ที่มีมาแต่เดิม เนื่องจากดินแดนในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่ถูกปิดมาเป็นเวลานาน ความเจริญด้านวัตถุยังเข้าไปไม่ถึงวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่จึงยังคงมีอยู่ แต่ในระยะต่อไปหากการพัฒนาเศรษฐกิจเจริญรุดหน้าไปมากแล้วย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมอาจเลือนหายไปมากที่สุด

6. ปัญหาการกระทบกระทั่งระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน จากการทลายแนวป้องกันตามธรรมชาติและสายสัมพันธ์ทางการค้า การติดต่อที่มีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ความแตกต่างด้านการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศยังมีอยู่สูง ย่อมทำให้เกิดโอกาสที่จะมีการกระทบกระทั่งกันภายในกลุ่มหากไม่มีการประสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอย่างดี (เช่น ไทยกับพม่าซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองอย่างเป็นทางการ ขณะที่ปัจจุบันมีการทำการค้าและการลงทุนกับรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า)

## 2. ผลกระทบต่อนประเทศไทย

### ผลดี

1. ไทยจะเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว และการเงินในภูมิภาคนี้ จากที่ตั้งและลักษณะทางภูมิประเทศที่ได้เปรียบ และความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและการคมนาคม (รัฐบาลไทยมีการพัฒนาตลาดเงินเพื่อรองรับเป็นอย่างมากแล้ว เช่น การตั้งกิจการวิเทศธนกิจ) ทั้งยังเป็นการขยายตลาดการค้าและการลงทุน เป็นแหล่งวัตถุดิบและแหล่งพลังงานสำรอง เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ และเป็นฐานการผลิตแหล่งใหม่ของนักลงทุนไทย
2. ธุรกิจการท่องเที่ยวจะเติบโตมากขึ้นและพัฒนาสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวนานาชาติ ทั้งบริเวณภาคเหนือตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำเงินตราเข้าประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ชอบความเป็นธรรมชาติ และวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งอนุภูมิภาคนี้จะตอบสนองได้เป็นอย่างดี
3. การคมนาคมขนส่งภายในประเทศ และระหว่างประเทศจะติดต่อกันได้สะดวก รวดเร็วขึ้น ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายลงจากเดิมได้มาก ส่งผลต่อเนื่องให้ธุรกิจการขนส่งระหว่างประเทศขยายตัวมากขึ้นตามไปด้วย
4. ช่องทางการประกอบอาชีพของประชาชนมีมากขึ้น ตลาดแรงงานก็จะกว้างขึ้น และจะช่วยลดการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเฉพาะในภาคเหนือลงไปได้ส่วนหนึ่ง

5. ประเทศไทยได้พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบและตลาดของประเทศในกลุ่ม อาทิจีน แร่ธาตุ พืชผลเกษตร มีโอกาสที่จะนำวัตถุดิบเหล่านี้มาใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งจะทำงานให้สินค้าเหล่านี้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปัจจุบันทางภาคเหนือของไทยมีจำนวน โรงงานอุตสาหกรรมรองรับอุตสาหกรรมการเกษตรมากพอสมควรที่จะรองรับวัตถุดิบเหล่านี้ได้)

### ผลเสีย

1. การเชื่อมโยงการคมนาคมเป็นการเปิดโอกาสให้สินค้าราคาถูกจากจีนและ ประเทศอื่น ๆ เช่น ผัก ผลไม้ ยางพารา เครื่องจักรกลขนาดเล็ก ผลิตภัณฑ์โลหะ เข้าสู่ ประเทศไทยได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันกับสินค้าภายในประเทศและทำให้ไทย ต้องสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดไปบางส่วน

2. ปัญหาการอพยพของชาวพม่า จีน และลาว ซึ่งเป็นการสะดวกในการลักลอบหนี เข้ามายังประเทศไทยทั้งโดยทางบกและทางเรือ ทั้งนี้เนื่องจากนายจ้างของไทยนิยมจ้างแรงงาน เหล่านี้ด้วยเหตุที่ค่าแรงต่ำ ควบคุมได้ง่าย ขยันทำงาน และผู้งานหนักมากกว่าแรงงานภายใน ประเทศ

3. เมื่อมีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกขึ้น อาจทำให้พม่าและลาวหันไปซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคจากจีนเพิ่มขึ้น เพราะทั้งพม่าและลาวอยู่ใกล้กับชายแดนจีน มีโอกาสซื้อสินค้าจากจีนซึ่งมีราคาถูกกว่า เพราะมีวัตถุดิบและค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย และมีโอกาสที่จะนำทรัพยากรมาใช้ในการ เพิ่มผลผลิตอีกมาก ทั้งจีนยังมีความพร้อมสูงในการดำเนินการพัฒนาได้ทันที

4. มีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อจำนวนวันในการท่องเที่ยวแถบภาคเหนือตอนบน และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของไทยที่ลดลงอันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวมีโปรแกรมที่จะเดินทางต่อไป ท่องเที่ยวประเทศอื่นในภูมิภาคได้อีก ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ใหม่แตกต่าง กับภาคเหนือตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมากนัก แต่อย่างไรก็ตามปัญหานี้อาจขจัดได้ จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศและต่างประเทศ

5. ไทยจะต้องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาความมั่นคงทางชายแดนภาคเหนือ ค่าบำรุงซ่อมแซมสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน ท่าเรือ คลังสินค้า เป็นต้น เนื่องจากประเทศไทย เป็นเมืองหน้าด่านไปสู่ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่เป้าหมายในโครงการทกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

สาขารวมวิธประชาชนจีน

จีนได้ประกาศนโยบาย "เปิดประเทศ" โดยเริ่มต้นจากนโยบาย "สี่ทันสมัย"

อันประกอบด้วย

1. การพัฒนาด้านเกษตรกรรม
2. การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม
3. การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. การพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ

และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศไว้ 3 ขั้นตอน คือ

**ขั้นตอนที่ 1** ปี พ.ศ. 2524 - 2533 จีนมุ่งพัฒนาประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชนเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายจะเพิ่ม GNP ในปี 2533 ให้เป็น 1 เท่าตัว ของปี 2523

**ขั้นตอนที่ 2** ปี พ.ศ. 2534 - 2543 มีเป้าหมายให้ GNP ในปี 2543 เพิ่มขึ้น จากปี 2533 อีก 1 เท่าตัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ให้ดีพอควร

**ขั้นตอนที่ 3** ปี พ.ศ. 2543 - 2573 - 93 การพัฒนาในขั้นตอนนี้จะใช้ระยะเวลายาวนานระหว่าง 30 - 50 ปี เพื่อทำรายได้ประชาชาติต่อหัวของจีนให้เทียบเท่ากับรายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศที่พัฒนาแล้วระดับกลาง

### การเติบโตทางเศรษฐกิจหลังเปิดประเทศ

เริ่มแรกของการเปิดประเทศ เศรษฐกิจของจีนยังอยู่ในระดับต่ำ มีสัดส่วนของการค้าโลกน้อยมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายกับประเทศโซเวียตและประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ การค้ากับต่างประเทศของจีนจะถูกควบคุมโดยรัฐบาลกลาง การไหลเข้าของเงินลงทุนจากต่างชาติในระยะแรกนั้นมีมูลค่าน้อยกว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ความแน่วแน่ในการดำเนินนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจตามระบบตลาดเสรี (Market Economy) ผสมผสานกับระบบเศรษฐกิจแบบศูนย์รวม (Central planned Economy) ภายใต้การปกครองระบอบสังคมนิยมของจีน ก็ทำให้จีนประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอย่างมาก โดยพัฒนาการทางเศรษฐกิจของจีนก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมีการลงทุนจากต่างชาติหลังไหลเข้าสู่จีนจำนวนมาก ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของจีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2521 กว่า 3 เท่าตัว โดยปี 2535 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอยู่ในระหว่าง 2,330.3 พันล้านหยวน

ปัจจุบันจีนอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาฉบับที่ 8 (ปี 2534 - 2538) ซึ่งตั้งเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจไว้ในอัตราร้อยละ 9 ต่อปี โดยมุ่งกระจายอำนาจในด้านการผลิตและการบริหารภายในของบรรษัทและวิสาหกิจ เร่งรัดการพัฒนาระบบการตลาดแบบสังคมนิยม พัฒนาด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมขนาดกลาง การท่องเที่ยว การพลังงานและการขนส่ง ยกกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน ลดอัตราเงินเฟ้อ และพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

### การลงทุน

ปัจจุบันถือได้ว่าจีนเป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุดในโลก โดยในช่วงปี 2536 ที่ผ่านมา มีโครงการลงทุนใหม่จากต่างประเทศที่เข้าไปลงทุนในจีนเกือบ 1 แสนโครงการ ซึ่งมีปริมาณการลงทุน 110 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเป็นการลงทุนที่กำลังดำเนินการอยู่ 33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากประเทศฮ่องกงมากที่สุด คือ 13 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือ ไต้หวัน 6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่มีการลงทุนในปี 2536 ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่และมีระยะเวลาคืนทุนยาวนาน สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการลงทุนจากต่างประเทศในจีนมาก เนื่องมาจากปัจจัยดึงดูดดังต่อไปนี้

1. ขนาดของตลาดภายในประเทศ จีนเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลกกว่า 1,175 ล้านคน นับเป็นตลาดผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่มาก โดยเฉพาะภายหลังจากการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ การเปิดประเทศติดต่อค้าขายและสนับสนุนให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศ ทำให้ชาวจีนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีกำลังซื้อสูงขึ้น ดังนั้นในอนาคตจีนจึงนับเป็นตลาดสำคัญแห่งใหม่ของโลก
2. ทรัพยากรธรรมชาติ จีนมีพื้นที่ถึง 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทป่าไม้ เหลืองแร่ที่อุดมสมบูรณ์มาก โดยมีป่าไม้พืชพันธุ์กว่า 30,000 ประเภท มีแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นอันดับ 3 ของโลก และสามารถแบ่งประเภทได้ถึง 148 ประเภท อาทิ ถ่านหิน, แร่เหล็ก, น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ, หังสะเดิน, ดีบุก, สังกะสี, ตะกั่ว, พรอท และพลวง เป็นต้น
3. กำลังแรงงานและอัตราค่าจ้าง เนื่องจากจีนมีจำนวนประชากรมาก จึงทำให้มีกำลังแรงงานเหลือเฟือ ส่งผลให้อัตราค่าจ้างอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉลี่ยประมาณ 400 หยวนต่อเดือน (2,000 บาท) ในแถบภาคใต้ และ 250 หยวนต่อเดือน (1,250 บาท) ในแถบภาคเหนือ นับว่าอยู่ในระดับต่ำ เหมาะกับอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมาก ขณะที่ทางด้านการศึกษา จีนมีการศึกษาภาคบังคับถึง 12 ปี ทำให้แรงงานในจีนเป็นแรงงานที่มีคุณภาพพอสมควร
4. การนำระบบกลไกตลาดมาใช้ โดยแรงจูงใจทางการเงิน ทำให้ผู้ประกอบการมุ่งแสวงหากำไรสูงสุดมากขึ้น การผลิตสินค้าและบริการทำเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากกว่าทำตามเป้าหมาย ขณะที่ราคาสินค้าถูกกำหนดโดยราคาตลาดมากขึ้น เหล่านี้ทำให้ประสิทธิภาพของแรงงานในจีนสูงขึ้นมากแม้แต่ในกิจการของรัฐ ซึ่งประสิทธิภาพของแรงงานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 ต่อปี ในระหว่างปี 2524 - 2528
5. นโยบายกระตุ้นการลงทุน ได้แก่ การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ซึ่งมุ่งใจโดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษี อีกทั้งรัฐบาลยังได้พยายามจัดสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ ไว้รองรับการลงทุนทุกประเภท

### รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนในจีน แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การร่วมลงทุน (Equity joint ventures) โดยผู้ลงทุนต่างชาติจะลงทุนในรูปของเงินทุน เทคโนโลยี และวัตถุดิบ
2. การร่วมมือกันทางธุรกิจในฐานะคู่สัญญาะหว่างกัน (Contractual joint ventures) โดยส่วนใหญ่จะมีอายุสัญญาะหว่าง 10 - 20 ปี หลังจากนั้นกิจการจะถูกโอนเป็นของรัฐบาลจีน ผู้ลงทุนต่างชาติจะเป็นผู้บริหารและหาเงินมาลงทุนในกิจการ ขณะที่ทางรัฐบาลจีนจะเป็นผู้หาที่ดิน และแรงงานมาสนับสนุน
3. การลงทุนที่นักลงทุนต่างชาติเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว (Wholly foreign owned ventures) ส่วนใหญ่จะได้รับอนุญาตให้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ มากกว่าเมืองทั่ว ๆ ไป โดยจะดูจากขนาดของเงินลงทุน ประเภทอุตสาหกรรม และนโยบายการลงทุนของบริษัท

### ประเภทธุรกิจที่รัฐบาลสนับสนุน

รัฐบาลจีนได้กำหนดภาคธุรกิจที่จะให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปร่วมลงทุนในประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและมาตรการเสริมสร้างความทันสมัย ดังนี้

1. กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งพลังงาน อาทิ การสำรวจและดำเนินการธุรกิจด้านน้ำมันและถ่านหิน การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำ และโรงงานพลังงานนิวเคลียร์
2. อุตสาหกรรมขั้นปฐม ได้แก่ การทำเหมืองแร่ ป่าไม้ และประมง รวมถึงอุตสาหกรรมกิ่งสาขาเรื่งรูป เช่น วัสดุก่อสร้าง วัสดุเพื่อการบรรจุหีบห่อ วัสดุเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ
3. อุตสาหกรรมประเภทลิ่งทอ การผลิตอาหารสำเร็จรูป การผลิตยา และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ทางการเงินสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาตินำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของสินค้าและยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรหรือวัตถุดิบที่จีนมีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องมือและเครื่องจักร อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
5. อุตสาหกรรมหรือธุรกิจด้านการขนส่งและเดินเรือทะเล เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ
6. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาสร้างโรงแรมใน ระดับต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว
7. ธุรกิจด้านการเกษตรทุกประเภท โดยมีเป้าหมายเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคภายในและเพื่อการส่งออกในระยะต่อไป

#### ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุน

1. การติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมภายในจีนยังไม่สะดวกรวดเร็วนัก จำนวนโทรศัพท์ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน และนักท่องเที่ยวทั่วไป การเดินทางทางอากาศยังไม่สะดวกนัก แม้ว่าจะมีสายการบินภายในประเทศเชื่อมติดต่อระหว่างเมืองสำคัญของจีนก็ตาม แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของชาวจีนและชาวต่างชาติ ทำให้ต้องเสียเวลารอคอยนานและการให้บริการยังไม่ได้มาตรฐาน
2. ปัญหาความล่าช้าของระบบของราชการ เนื่องจากระบบการวางแผนจากส่วนกลางซึ่งขาดการกระจายอำนาจ และระบบกฎหมายที่ค่อนข้างซับซ้อนและขาดความชัดเจนก่อให้เกิดความล่าช้าในการขออนุญาต และขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน
3. นักลงทุนชาวต่างชาติมักประสบกับปัญหาการส่งเงินกำไรกลับคืนไปยังประเทศของตน เนื่องจากจีนมีเงินตรา 2 ประเภท คือ ตัวแทนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Certificate) และเงินท้องถิ่น "RENMINBI" ผู้เข้ามาลงทุนในจีนจะสามารถส่งเงินกำไรกลับคืนได้ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับเงินเรอมนันบี (RMB) ที่หมุนเวียนอยู่ในภายในประเทศ ซึ่งมีวิธีการที่ค่อนข้างจะยุ่งยากและซับซ้อน
4. ปัญหาการตลาดภายในจีน รัฐบาลจีนยังตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะปล่อยให้สินค้าที่ผลิตโดยกิจการลงทุนร่วมนี้เจาะตลาดจีนได้มากน้อยเพียงใด เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ถึงผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายในประเทศด้วย สิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่รัฐบาลจีนจะให้กับ นักลงทุนต่างชาติยังคงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการเงินทุนของแต่ละท้องถิ่น

5. ปัญหานโยบายส่งเสริมการลงทุนต่างชาติของรัฐบาลจีน ถึงแม้ว่าจีนจะยืนยันว่า รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติในทิศทางที่เปิดกว้างขึ้น อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น แต่นักลงทุนยังไม่มั่นใจ ฉะนั้นเพื่อให้การค้าเงินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น นักลงทุนต่างชาติจึงมักจะนิยมลงทุนในลักษณะร่วมทุนกับกิจการในท้องถิ่น

#### แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

เพื่อแก้ไขปัญหาการลงทุนที่เกิดขึ้น และให้การปฏิรูปเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน จึงได้มีมติรับรองแผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับใหม่ ในการประชุมครบคณะสมัยที่ 3 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2536 แผนนี้เรียกว่า แผนพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม (Socialist Market Economic Structure) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. พัฒนาระบบรัฐวิสาหกิจแบบใหม่ ด้วยการพัฒนาระบบการบริหารเป็นระบบสมัยใหม่ที่ทันสมัย ปรับรูปบริษัทแห่งชาติเป็นบริษัทที่มีการกระจายการถือหุ้น รวมทั้งการแปรรูปวิสาหกิจขนาดเล็กรัฐเป็นของเอกชน ตลอดจนการคงสถานะของรัฐในการเป็นผู้ควบคุมและดูแลการใช้สินทรัพย์วิสาหกิจของรัฐ และให้การส่งเสริมวิสาหกิจภาคเอกชนทั้งในท้องถิ่นและจากต่างประเทศ ให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

2. พัฒนาระบบการตลาดด้วยการส่งเสริมให้มีการแข่งขันด้านราคา ทั้งนี้รัฐบาลจะยังคงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมและดูแลระบบการกระจายสินค้า และพัฒนาระบบกลไกการตลาดให้สามารถรองรับและสนองตอบต่อระบบการเงิน แรงงาน อสังหาริมทรัพย์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสาร

3. บทบาทหน้าที่หลักของรัฐบาลทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลจะเป็นแกนกลางในการกำหนดและวางแนวนโยบายเศรษฐกิจระดับมหภาค ด้วยการสร้างกลไกและเงื่อนไขที่ดึงดูดและสร้างความเชื่อมั่นสำหรับเศรษฐกิจการค้า และการลงทุน

4. กำหนดมาตรการใหม่ทางการเงิน การคลัง โดยการปฏิรูประบบภาษีใหม่ และทำการรวมภาษีทางอ้อมกับภาษีมูลค่าเพิ่มให้เป็นระบบเดียวกัน คือ ระบบภาษีผู้บริโภครวม แบ่งระบบงบประมาณเป็น 2 ส่วนระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น, ใช้ระบบธนาคารกลางที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการปล่อยเงินกู้และใช้ระบบธนาคารพาณิชย์ควบคู่กันไป ตลอดจนการปล่อยให้อัตราดอกเบี้ย และค่าเงินหยวนลอยตัวตามสถานการณ์ของตลาด และการให้ความสำคัญคุ้มครองและรับประกันความเสี่ยงในการลงทุนและสินเชื่อ ทั้งนี้การวางแผนของรัฐจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของกลไกตลาด
5. กระจายรายได้และความมั่นคงทางสังคม โดยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และวางระบบประกันสังคมหลายระดับ
6. ปฏิรูปภาคชนบท โดยรัฐบาลจะเพิ่มงบประมาณสนับสนุนและช่วยเหลือคนจนมากขึ้น รวมทั้งจัดตั้งระบบบริการสังคมในชนบท และวางระบบการช่วยเหลือจากส่วนกลางที่ประสานงานโดยตรงกับส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต
7. เปิดประเทศเพื่อขยายการค้าต่อกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ทั้งเมืองชายฝั่งและเมืองในแผ่นดินใหญ่ ด้วยการส่งเสริมให้มีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศให้มากขึ้น
8. พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ก้าวหน้า เพื่อตอบสนองการพัฒนาทางเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนี้กับรัฐบาลมากยิ่งขึ้น
9. ปรับปรุงระบบกฎหมาย เพื่อให้ตอบสนองและสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติสู่ระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม ก่อนการสิ้นสุดของศตวรรษที่ 20 ด้วยการต่อต้านและปราบปรามการคอร์รัปชัน
10. พัฒนาและปรับปรุงบทบาทของพรรคฯ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และสานต่อการสร้างประชาธิปไตยจากศูนย์กลาง และปรับปรุงระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการยึดมั่นในอุดมการณ์และหน้าที่ทางการเมืองภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียว

### ภาวะเศรษฐกิจปี 2536 และแนวโน้มปี 2537

ในปี 2536 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 13.0 ต่อปี นับเป็นอัตราการขยายตัวในอัตราสูงต่อเนื่องจากปี 2535 ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้แก่ การลงทุนจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามาในจีนอย่างมาก โดยในช่วงปี 2536 มีโครงการลงทุนเกือบ 1 แสนโครงการ มูลค่าการลงทุน 110 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีระยะเวลาคืนทุนยาวนาน

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของจีน กล่าวคืออัตราเงินเฟ้อพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 5.4 ในปี 2535 เป็นร้อยละ 11.5 ในปี 2536 ขณะที่การขาดดุลงบประมาณของจีนก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน สถานการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการต่าง ๆ 16 มาตรการเพื่อควบคุมเงินเฟ้อ และลดความร้อนแรงของเศรษฐกิจลง โดยพยายามชะลอการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร พร้อมทั้งกำหนดให้ภาครัฐและเอกชนทบทวนโครงการลงทุนต่าง ๆ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยให้พยายามมุ่งเน้นโครงการที่ให้ประสิทธิผลสูงสุด หรือเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของประเทศ รวมทั้งโครงการพัฒนาภาคเกษตรกรรม และให้เข้มงวดกับโครงการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ อาคาร - สำนักงาน และบ้านพักตากอากาศ เป็นต้น

ทางด้านการค้าระหว่างประเทศของจีนนั้น ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2536 จีนขาดดุลการค้าเป็นมูลค่าราว 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการนำเข้า 68.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่การส่งออกมีมูลค่า 61.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 สินค้าเข้าที่สำคัญของจีน คือ เครื่องบิน รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า และปุ๋ยเคมี ทั้งนี้ประเทศคู่ค้าที่สำคัญในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 ของจีน ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง สหรัฐ กลุ่มประชาคมยุโรป และไต้หวัน เป็นต้น

สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจของจีนในปี 2537 คาดว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจจะชะลอตัวลงเล็กน้อย โดยจะมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ประมาณร้อยละ 11.0 ต่อปี เนื่องจากความพยายามในการที่จะชะลอความร้อนแรงของเศรษฐกิจโดยการใช้มาตรการและนโยบายต่าง ๆ

ทั้งทางด้านการเงินและการคลังในช่วงปี 2536 ที่ผ่านมา ซึ่งคาดว่าจะเริ่มส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมในปี 2537 นี้

ไทยกับจีนได้มีการจัดทำข้อตกลงทางการค้า (Trade Agreement) ระหว่างกัน ครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2521 และจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย - จีน (Joint Trade Committee) เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2521 โดยมีการประชุมร่วมระหว่างคณะผู้แทนทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อพิจารณากำหนดเป้าหมายทางการค้า รวมทั้งมาตรการขยายการค้าระหว่างกัน นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ (Joint Committee on Economic Cooperation) ซึ่งรับผิดชอบครอบคลุมด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม - 3 กันยายน 2536 ระหว่างการเยือนจีนของ นายกรัฐมนตรีไทยได้มีการลงนามความตกลงระหว่างสถาบันเอกชนของสองประเทศ ซึ่งผู้ลงนามฝ่ายไทยได้แก่ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นายกสมาคมธนาคารไทย ส่วนฝ่ายจีนคือ สภาส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งชาติจีน ทั้งนี้ ในสัญญาดังกล่าวมีประเด็นหลักดังนี้

- สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- การแลกเปลี่ยนการตั้งสถานกงสุลไทยที่นครคุนหมิง มณฑลยูนนานกับสถานกงสุลจีนที่สงขลา
- ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไทย - จีน
- ข้อตกลงเกี่ยวกับด้านการศาล

### ภาวะการค้าไทย - จีน

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 มีมูลค่าการค้ารวม 13,385.3 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2535 ซึ่งมีมูลค่า 15,746.6 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 15 โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปจีนมีมูลค่ารวม 5,785.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2535 ที่มีมูลค่าการส่งออกรวม 5,433 ล้านบาท ทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ ยางพารา น้ำตาลทราย เส้นใยประดิษฐ์ เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ข้าว เคมีภัณฑ์ และยาสูบ

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 มีมูลค่า 7,599.7 ล้านบาท ในขณะที่ครึ่งแรกของปี 2535 มีมูลค่า 10,313.6 ล้านบาท ปรากฏว่าลดลงร้อยละ 26.3 สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า ผ้าฝ้าย ปูนซีเมนต์ ค้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็ก น้ำมันหล่อลื่น น้ำมันเบรค และถ่านหิน

สำหรับดุลการค้าในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 ไทยขาดดุลการค้าจีนมูลค่า 1,814.1 ล้านบาท ลดลง จากครึ่งแรกของปี 2535 ซึ่งไทยขาดดุลการค้าจีนมูลค่า 4,880.6 ล้านบาท

### ข้อมูลการค้าไทย-จีน

2535-2536 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	2536	2535	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ปริมาณการค้า	13,385.3	15,746.6	15.0
การส่งออก	5,785.6	5,433.0	6.5
การนำเข้า	7,599.7	10,313.6	-26.3
ดุลการค้า	-1,814.1	-4,880.6	-

### มณฑลยูนนาน (จีน)

มณฑลยูนนานตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้สุดของจีน มีพรมแดนติดกับประเทศพม่า ลาวและเวียดนาม มีพื้นที่ 394,000 ตารางกิโลเมตร ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่เป็นเขตภูเขา และที่ราบสูง ซึ่งบางแห่งเข้าถึงได้ยาก ประชากร 38 ล้านคน (ปี 2536) ส่วนใหญ่เป็นชาวฮั่น และเป็นชนกลุ่มน้อยอีก 25 ชนชาติ ที่สำคัญได้แก่ ฮี ไป ฮานี จ้วง ไทและแม้ว แบ่งเขต การปกครองเป็น 7 เขต (Prefectures) เขตปกครองตนเองของชนกลุ่มน้อย 8 เขต (Minority Autonomous Prefectures) และเมืองที่ขึ้นตรงต่อมณฑล 2 เมือง (Provincial Administered Cities) โดยมีนครคุนหมิงเป็นเมืองหลวง รัฐบาลจีนกำหนดให้คุนหมิงเป็น ศูนย์กลางในการติดต่อกับประเทศในกลุ่มมหภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

### สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของยูนนานมีความผูกพันกับประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าในปัจจุบันยูนนาน จะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าอินโดจีน และพม่า ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) ของยูนนานในปี 2535 เท่ากับ 44,000 ล้านหยวน หรือ ประมาณ 10,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ยูนนานมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ได้แก่ พืชไร่ไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ เช่น พอสฟอรัส (ยูนนานเป็นแหล่งพอสฟอรัสที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก โดยมีสำรอง ประมาณ 10,000 ล้านตันหรือใกล้เคียงกับสหรัฐ มอโรคโคและแอฟริกาเหนือ) ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก ทองแดง นิเกิล ฯลฯ และพืชการเกษตร เช่น ข้าว ยาสูบ ไร่ชา ยางพารา อ้อย และ สมุนไพร แต่การจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรยังต่ำอยู่

ปัจจุบันยูนนานได้จัดตั้งเขตพัฒนาเพื่อดึงดูดเงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวม 3 แห่ง ได้แก่ เขตพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับสูง เขตพัฒนาเศรษฐกิจและ เทคโนโลยี และเขตพัฒนาด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการเพิ่มการขยายการลงทุน ภายใต้โครงการขนาดใหญ่ ที่สำคัญได้แก่ โครงการพอสฟอรัส โครงการอุตสาหกรรมยางและ โครงการอุตสาหกรรมกระดาษ เป็นต้น

ยูนิยามยังขาดประสบการณ์ด้านการบริการ ซึ่งต้องการเรียนรู้จากไทย จึงเป็นโอกาสอันดีในธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร สถานบันเทิงและที่พักตากอากาศ อาทิเช่น โครงการก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว ยูนิยามมีแนวโน้มที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอนาคตอันใกล้ ปัจจุบันฝ่ายไทยได้ตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และการท่องเที่ยวของยูนิยามโดยเปิดเส้นทางบินจากกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ไปยังนครคุนหมิง สิบคำหละ 5 เที่ยวบิน และมีโครงการจะจัดทัศนาวจรสองเรือตามแม่น้ำโขงจากจีนผ่านพม่าและลาว ไปยังสามเหลี่ยมทองคำและจังหวัดเชียงราย กับจัดการแข่งขันแรลลีย์จากเชียงรายผ่านลาวมายังเขตสิบสองปันนา เป็นต้น

### สินค้าออก

ที่สำคัญได้แก่ ยาสูบ น้ำตาลทราย ใบชา เหล้าก๊กล่า ปูนซีเมนต์ และปุ๋ยฟอสเฟต

### สินค้าเข้า

ที่สำคัญได้แก่ สินค้าเกษตร ยาสูบ เครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักรกล เป็นต้น

ปัจจุบันยูนิยามได้จัดตั้งเขตพัฒนาเพื่อดึงดูดเงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวม 3 แห่ง ได้แก่ เขตพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับสูง เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี และเขตพัฒนาด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการเพิ่มการขยายการลงทุน ภายใต้โครงการขนาดใหญ่ ที่สำคัญได้แก่ โครงการฟอสฟอรัส โครงการอุตสาหกรรมยางและโครงการอุตสาหกรรมกระดาษ เป็นต้น

### การค้าชายแดน

มูลค่าการค้าชายแดนกับพม่า ลาว และเวียดนาม เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 8 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2527 เป็น 300 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2534 โดยมีมูลค่ารวมกับจากปี 2527 - 2534 เท่ากับ 850 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งนี้การค้าชายแดนนับเป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจที่สำคัญของมณฑลยูนิยาม

**คุณหมิง : เมืองหลวงของมณฑลยูนนาน**

คุณหมิงเป็นศูนย์กลางการเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของยูนนาน ปัจจุบันเป็นเมืองใหญ่และสำคัญที่สุดบนภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน มีประชากร ประมาณ 2 ล้านคน ปัจจุบันทางการจีนให้ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมในคุณหมิงมาก มีบริษัทอุตสาหกรรมหลักมากกว่า 900 แห่ง ทำการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กและโลหะต่าง ๆ หลายชนิด อาทิ เครื่องจักร เครื่องมือในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เคมี อุตสาหกรรมสิ่งทอ รวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น จักรยาน นาฬิกา และจักรเย็บผ้า เป็นต้น อัตราค่าจ้างอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยประมาณ 250 - 400 หยวนต่อเดือน (1,250 - 2,000 บาท)

**การทำธุรกิจในคุณหมิง**

1. การทำธุรกิจยังมีปัญหาเรื่องการโอนผลกำไรออกนอกประเทศ อันเนื่องมาจากระบบเงิน 2 ระบบ (FEC/RMB)<sup>8</sup> ของจีน ผลกำไรที่ได้มาเป็น RMB ทำให้อาจครั้งมีปัญหาในการแลกเปลี่ยนเงินสกุลแข็ง
2. รัฐบาลมณฑลยูนนานยังไม่มั่นใจในตัวเอง และยังไม่ยึดหยุ่นนัก กล่าวได้ว่ายังล่าช้าหลังด้านการบริการนักธุรกิจต่างชาติในหลายเรื่อง การตัดสินใจต้องได้รับอนุมัติจากบก๊งซึ่งทำให้เสียเวลา นักธุรกิจมีปัญหาไม่มีหลักประกันในการทำธุรกิจ
3. การลงทุนในด้านอสังหาริมทรัพย์ เช่น การซื้อที่ดิน โดยเฉพาะในนิคมอุตสาหกรรม และเขตพัฒนาต่าง ๆ ยังมีความเสี่ยง เนื่องจากคนต่างชาติไม่ได้สิทธิครอบครองที่ดินและยังอาจเป็นเหยื่อหน่วยงานระดับล่าง ๆ ของจีน ที่กว้านซื้อที่ดินแถบนิคมต่าง ๆ ไว้ แล้วมาปล่อยขายนักลงทุนต่างชาติ เพื่อเก็งกำไร

---

**หมายเหตุ<sup>8</sup> :** ปัจจุบันอัตราแลกเปลี่ยนของจีนมี 2 อัตรา คือ ตัวเงินตราต่างประเทศ : FEC (Foreign Currency Exchange Certificate) ใช้สำหรับชาวต่างประเทศ และเงินท้องถิ่น : Renminbi (RMB) ใช้สำหรับชาวจีนในประเทศ

4. ธุรกิจด้านการบริการ ภัตตาคาร โรงแรม การท่องเที่ยว น่าจะไปได้ดีด้วย  
สำหรับการค้าขายอย่างอื่นขณะนี้ยังมีปัญหาเรื่องการขนส่ง อีกด้านหนึ่งที่น่าลงทุน คือ การเปิดห้าง  
สรรพสินค้า (ห้างเซ็นทรัลเคยมาสำรวจดูทางแล้ว) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้างที่ขายศิลปหัตถกรรม  
และสินค้าพื้นเมือง ซึ่งคุณหญิงยังไม่ค่อยมีอย่างเป็นเรื่องเป็นราว จึงน่าจะขายนักท่องเที่ยวได้มาก  
กิจการของไทยในคุณหญิง คือ ธนาคารกรุงไทยมาตั้งสำนักงานตัวแทน (ปัจจุบันเงินยังไม่อนุญาตให้ตั้ง  
สาขาเงิน) และโกฏธุรกิจไทยไปเปิดโรงแรมที่ชื่อเหมา ซึ่งอยู่ระหว่างคุณหญิงกับเชียงใหม่

ศัาชาวณัฐวิรูประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลาวตั้งอยู่ระหว่าง 5 ประเทศ คือ เวียดนาม กัมพูชา ไทย พม่า และจีน เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 236,800 ตารางกิโลเมตร ประชากร 4.1 ล้านคน ประกอบด้วยลาวเทิง ลาวสูงและลาวลุ่ม ความหนาแน่นของประชากร 15 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรวัยแรงงาน 1.5 ล้านคน เมืองหลวงคือ เวียงจันทน์ (Vientiane) ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ แต่มีการใช้ภาษาฝรั่งเศส และภาษาท้องถิ่นอย่างแพร่หลาย อัตราการอ่านออกเขียนได้คิดเป็นร้อยละ 83.9 ของประชากรรวม ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธใช้เงินตราสกุล "กีบ" (New Kip) เมืองที่อยู่ในพื้นที่หกเหลี่ยมเศรษฐกิจส่วนใหญ่คือ เมืองหลวงน้ำทา และบ่อแก้ว

สภาพเศรษฐกิจ

ในช่วง ปี 2525 - 2528 เศรษฐกิจโดยทั่วไปของลาวอยู่ในภาวะตกต่ำ รายได้ประชากร ประมาณ 200 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ประกอบกับสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นประเทศผู้ให้เงินช่วยเหลือรายใหญ่แก่ลาวได้ประกาศปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจครั้งใหญ่ (Perestroika) ทำให้ลาวตกอยู่ในฐานะประเทศที่ยากจนที่สุดประเทศหนึ่งของโลก ในปี 2529 ทางลาวจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานจากระบบวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ระบบตลาดแข่งขันเสรี หรือที่ลาวเรียกว่า "กลไกเศรษฐกิจใหม่" (New Economic Mechanism)

นับแต่ลาวมีการปฏิรูปเศรษฐกิจได้ทำให้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเคยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 6 ต่อปี รายได้ประชาชาติต่อหัว 230 เหรียญสหรัฐต่อปี อัตราแลกเปลี่ยน ประมาณ 730 กีบ/1 เหรียญสหรัฐ ปี 2536 มีการนำเข้า 385 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออก 220 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดุลการค้า ขาดดุล 165 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราเงินเฟ้อ ปี 2536 ประมาณ 5.8% ทวีพยากรณ์ธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ เช่นแร่เหล็ก ทองคำ ถ่านหิน และสมุนไพรรวม เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม สินค้าออกที่สำคัญคือ ไม้ ดีบุก ยิบซั่ม กาแฟ ไฟฟ้า (ขายให้ไทย) สินค้าเข้าที่สำคัญคือ ยานพาหนะและอะไหล่ วัสดุก่อสร้าง อุปกรณ์ไฟฟ้า ยาฆ่าโรค เคมีภัณฑ์ สิ่งของ และ

เครื่องยนต์ เป็นต้น ประเทศที่ลาวนำเข้าสินค้าเข้ามากคือ ไทย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และประเทศที่ลาวส่งสินค้าออกคือ ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย และเวียดนาม

ปัจจุบันลาวอยู่ในช่วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 3 (2534 - 2538) เนื้อหาของแผนฯ เน้นการค้าและการลงทุนจากต่างชาติมากขึ้น มีการกำหนดเขตส่งเสริมการลงทุนในภาคเกษตรกรรม ซึ่งอยู่บริเวณแขวงเชียงขวาง กำแพงนครเวียงจันทน์ บอลิคำไซ และคำม่วน และส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวควบคู่กันไป

### การลงทุน

รัฐบาลลาวประกาศใช้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law) ซึ่งมีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลคือ คณะกรรมการบริหารงานการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Management Committee) หรือ FIMC สำหรับรูปแบบการลงทุนนั้น บริษัทต่างชาติสามารถทำการลงทุนในลาวได้ 3 รูปแบบด้วยกันคือ (1) ข้อตกลงความร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญา (2) การร่วมทุน และ (3) บริษัทต่างชาติลงทุนเองทั้งหมด ซึ่งลาวอนุญาตให้ดำเนินการได้เป็นเวลา 15 ปี การต่ออายุจะพิจารณาเป็นกรณีไป และในกรณีที่ผู้มาลงทุนนำเงินกำไรมาลงทุนเพิ่มเติมในกิจการนั้น ๆ จะได้รับการยกเว้นภาษีจากกำไรที่นำมาขยายการลงทุน

หลังจากที่ลาวทำการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2531 จนกระทั่งปัจจุบัน นับได้ว่าการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการลงทุนของลาวประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ลาวเป็นประเทศที่มีความสงบสุข มีปัญหาภายในน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในอินโดจีน จึงทำให้ต่างชาติให้ความสนใจเข้าไปลงทุนด้วย ประกอบกับปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น วัตถุดิบและแรงงานราคาถูก สิทธิพิเศษในฐานะประเทศยากจน เป็นต้น สัดส่วนจากการลงทุนจากต่างประเทศ ปี 2531 - 2535 ไทยนับเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในลาวมากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 33 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมสิ่งทอ

อย่างไรก็ตามการลงทุนในลาวก็ยังติดขัดในอุปสรรคหลายด้าน อาทิเช่น

(1) ลาวขาดแคลนเงินตราต่างประเทศและยังไม่มีมีการพัฒนาระบบการค้าที่เหมาะสมระหว่างกัน

- (2) รัฐบาลลาวเข้มงวดในการควบคุมการแลกเปลี่ยนและการใช้เงินเป็นอย่างมาก
- (3) ประชาชนลาวมีรายได้และอำนาจการซื้อน้อย
- (4) ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ เช่นระบบสื่อสารโทรคมนาคม ระบบคมนาคมขนส่ง ทำให้การขยายตลาดภายในประเทศลาวมีข้อจำกัด
- (5) ปัญหาการขาดแคลนการพัฒนาบุคลากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการธุรกิจการค้าและการผลิตในทุกสาขา
- (6) ภาคเอกชนและภาครัฐบาลของลาวยังอยู่ในระยะเริ่มต้นพัฒนาธุรกิจการค้าแบบเสรี ปัญหาภาวะเบียด ข้อบังคับทางการค้าที่ออกมาจึงมักมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ

ลาววางแผนการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของประเทศ อาทิเช่น โครงการก่อสร้างเขื่อนในการผลิตไฟฟ้า โดยอาศัยเงินช่วยเหลือจากธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย รัฐบาลนอร์เวย์และญี่ปุ่น การลงทุนในเบื้องต้นของโครงการคิดเป็นมูลค่าประมาณ 9,798 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการดำเนินการก่อสร้างเขื่อนจะเปิดให้บริษัทเอกชนจากต่างประเทศเข้าไปรับสัมปทาน ทั้งนี้ทางการลาวตั้งเป้าหมายให้การก่อสร้างเขื่อนทุกแห่งเสร็จสิ้นภายในปี 2550 หากสามารถพัฒนาได้สำเร็จตามโครงการจะส่งผลให้ลาวผลิตกระแสไฟฟ้าเกินกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ และสามารถส่งออกกระแสไฟฟ้าคิดเป็นมูลค่าสูงถึงปีละ 2,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกเหนือจากการพัฒนาแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าแล้ว ลาวได้ก่อตั้งโครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคมขึ้นด้วย เป้าหมายจะขยายระบบโทรศัพท์ที่อาศัยเคเบิลใยแก้วและระบบโทรศัพท์ไร้สาย ซึ่งจะมีการก่อตั้งศูนย์รับส่งคลื่นระบบไมโครเวฟเพิ่มขึ้นเป็น 60 ช่อง และเพิ่มจำนวนโทรศัพท์เป็น 450 คู่สาย หากโครงการทั้งหมดสำเร็จตามเป้าหมายจะส่งผลให้ระบบโทรศัพท์ของลาวเปลี่ยนจากระบบ 4 หมายเลขเป็นระบบ 6 หมายเลข สำหรับแผนพัฒนาโทรคมนาคมแห่งชาติระยะที่ 3 (2537 - 2540) ทางการลาวตั้งเป้าหมายการพัฒนาระบบโทรคมนาคมของประเทศให้สามารถติดต่อสื่อสารกับทุกประเทศทั่วโลกด้วยความสะดวกรวดเร็วภายในปี 2540 โดยจะมีการสร้างศูนย์รับส่งคลื่นไมโครเวฟ และดำเนินการเข้าช่องสัญญาณดาวเทียมเพิ่มขึ้น ซึ่งคาดว่าจะต้องใช้เงินลงทุนทั้งหมดราว 56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การค้าไทย - ลาว

การค้าระหว่างไทยกับลาวตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศมีเป็นจำนวนมาก แม้ในบางกรณีจะเป็นการลักลอบค้าที่ผิดกฎหมายก็ตาม การค้าระหว่างไทยกับลาว ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า โดยส่วนใหญ่เป็นการค้าตามแนวชายแดน สินค้าส่งออกที่สำคัญจากไทยไปลาว ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ข้าว เคมีภัณฑ์ นมและครีม พืชผล และผลิตภัณฑ์ยาง ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ยีื่อทากระคายและไม้ต่าง ๆ สินแร่ โลหะขึ้นและเศษโลหะ สัตว์และพืช ผลิตภัณฑ์จากไม้ และแร่ดิบ เป็นต้น

การค้าระหว่างไทย - ลาว

: ล้านบาท

รายการ	2534	2535	%เปลี่ยนแปลง	2536	%เปลี่ยนแปลง
รวมสินค้าออกเข้า (Total Trade)	3,159.2	4,013.2	27.0	5,917.9	47.5
สินค้าออก	1,958.7	3,012.7	53.8	4,203.4	39.5
สินค้าเข้า	1,200.5	1,000.5	- 16.66	1,714.5	71.4
ดุลการค้า (Balance of Trade)	758.2	2,012.2	-	2,488.9	-

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

### ปัญหาการค้าชายแดนไทย - ลาว

จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ถึงการเข้าร่วมสำรวจปัญหาการค้าชายแดนไทย - ลาว ได้สรุปผลและเสนอแนะ ถึงปัญหาการค้าระหว่างกัน โดยแยกเป็น

1. **ด้านการค้าระหว่างกัน** ควรร่วมกันส่งเสริมให้มีการสั่งซื้อสินค้าโดยตรงระหว่างกัน ควรกระจายอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อความคล่องตัวในการติดต่อระหว่างกัน เช่น การผ่านเข้าออก และควรมีการทำทะเบียนพ่อค้าทั้ง 2 ประเทศร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการควบคุม
2. **ด้านการขนส่งสินค้า** ควรมีการพัฒนาเส้นทางต่าง ๆ เชื่อมต่อกันมากขึ้น ทั้งทางสะพานและทางพื้นดิน เช่น ช่องเม็ก - ปากเซ, มุกดาหาร - สุวรรณเขต, นครพนม - ท่าแขก ควรลดขั้นตอนการตรวจสอบบรรทุกสินค้าระหว่างกัน และกำหนดน้ำหนักหรือปริมาณที่เหมือนกัน เพื่อให้สอดคล้องตรงกัน
3. **ด้านการชำระเงิน** ควรมีการส่งเสริมการชำระเงินผ่านระบบธนาคารมากขึ้น ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในลาวควรเปิดบริการทุกด้านทั้งเงินฝาก เงินกู้ยืม เงินโอนหรืออื่น ๆ ที่มีปฏิบัติกันในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว
4. **ด้านการเก็บภาษีอากร** เฉพาะลาวควรมีการเก็บภาษีให้เป็นสากลมากขึ้น และควรปรับปรุงในส่วนของการประเมินภาษีสำหรับสินค้าเข้าให้สอดคล้องกับราคาสินค้าตามความเป็นจริง
5. **ด้านการเดินทางเข้าออกประเทศ** รัฐบาล 2 ฝ่ายน่าจะมีการผ่อนปรนการเข้าออกของพ่อค้าและคนทั่วไป โดยลดเงื่อนไขต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด เพื่อความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน การพิจารณาค่าธรรมเนียมเข้า - ออกให้เหมือนกัน วันเวลาทำงานควรจะตรงกัน และควรให้มีกงสุลใหญ่ประจำตามเมืองใหญ่ ๆ เช่น ไทยมีที่สุวรรณเขต ลาวมีที่อุบลราชธานี เป็นต้น
6. **ข้อกำหนดของลาว** ที่ให้การซื้อขายแต่ละครั้งห้ามเกิน 3,000 บาท หากพ่อค้าไทยต้องการซื้อสินค้าเกินกว่านี้ก็ต้องทำเรื่องขอจดทะเบียนการค้ากับลาวเพราะจะเกี่ยวกับการเก็บภาษีของลาว ซึ่งทางจังหวัดน่านและคณะกรรมการชายแดนไทย - ลาว ได้เสนอให้มีการปรับข้อกำหนดซื้อสินค้าจากเดิมให้เพิ่มขึ้นเป็น 5,000 บาทต่อครั้ง

### สภาพเวียดนาม

พม่านับเป็นประเทศที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 676,577 ตารางกิโลเมตร เป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีชายฝั่งทะเลยาวถึง 1,414 ไมล์ พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นป่าไม้และภูเขา ประชากรประมาณ 42 ล้านคน อัตราการเกิดของประชากรประมาณ ร้อยละ 2 ต่อปี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ที่สำคัญได้แก่ ป่าไม้ ผลผลิตผลการเกษตรเช่น ข้าว ถั่ว เครื่องเทศ ยาสูบ ชา กาแฟ และอ้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งแร่ธาตุที่สำคัญหลายชนิด อาทิเช่น หยก ทับทิม นิล มรกต และบุษราคัม เป็นต้น เมืองที่อยู่ในพื้นที่หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ เขตเมืองเชียงตุง ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า

### สภาพเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของพม่าเคยเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยสามารถส่งออกข้าวได้เป็นอันดับหนึ่งในตลาดต่างประเทศ จนได้ชื่อว่าเป็นผู้ข้าวผู้นำแห่งหนึ่งของโลก ในขณะนั้นเป็นที่คาดหมายกันว่าพม่าจะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับสูงต่อไปในอนาคต เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เช่น น้ำมันดิบ ป่าไม้ แร่ธาตุ และอัญมณี เป็นต้น แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าในปี 2505 นายพลเนวินได้ทำการยึดอำนาจการปกครองและดำเนินนโยบายปิดประเทศโดยยึดแนวการบริหารประเทศตามระบบสังคมนิยม ซึ่งการปกครองภายใต้ระบบดังกล่าวได้ส่งผลให้เศรษฐกิจพม่าตกอยู่ในสภาพทรุดโทรมอย่างมาก

ปัจจุบันรัฐบาลทหารของพม่าได้ใช้ความพยายามในหลาย ๆ วิธีเพื่อให้ประชาคมโลกยอมรับและกลับมาให้ความช่วยเหลือหรือคบค้าสมาคมในฐานะมิตรประเทศกับพม่า ไม่ว่าจะเป็นโดยการปล่อยตัวนักโทษการเมืองเพิ่มขึ้น การเปิดให้มีการประชุมสมัชชาแห่งชาติเพื่อร่างรัฐธรรมนูญ การถอนกำลังทหารออกจากบริเวณบ้านนางอ่องซานซูจี การเปิดเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะกลุ่มของนายพลโบเมียะ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสูงมากกลุ่มหนึ่งของพม่า การแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้ถูกนักวิเคราะห์สถานการณ์จากหลาย ๆ ประเทศลงความเห็นว่าเป็นการแสดงละครเพียงเพื่อให้ประชาคมโลกเลิกกดดันทางเศรษฐกิจลงเท่านั้น

แม้ว่าปัจจุบันหลายฝ่ายจะหันมาให้การสนับสนุนพม่ามากขึ้นแล้วก็ตาม แต่กระแสกดดัน  
เดิมที่รุนแรงในอดีตยังส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของพม่ามาโดยตลอด ทำให้อัตราการขยายตัว  
ทางเศรษฐกิจพม่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ โดยในปี 2536 ประมาณการว่ามีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ  
เพียงร้อยละ 1.2 ซึ่งเป็นอัตราที่ทางสถาบันเศรษฐกิจศาสตร์ระหว่างประเทศเป็นผู้ประมาณการ  
แต่ทางการพม่าเองกลับกล่าวว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของพม่าขึ้นอยู่กับอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ  
10.9 และยังคาดว่าในปี 2537 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะชะลอตัวลงอยู่ที่ระดับร้อยละ  
5.8 ในขณะที่สถาบันทางเศรษฐกิจศาสตร์ระหว่างประเทศได้ประมาณการไว้ว่าจะขยายตัวขึ้นจากปี  
2536 ประมาณร้อยละ 2.5 การที่พม่าประมาณการตัวเลขอัตราการขยายตัวไว้สูงก็เพียงเพื่อจูงใจ  
ให้ชาวต่างชาติเห็นว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีเสถียรภาพพม่าที่จะเข้าไปลงทุนแต่  
นักวิเคราะห์เชื่อว่าตราบดีที่รัฐบาลทหารพม่า ยังไม่แสดงเจตนาที่ชัดเจนต่อการผ่อนคลายการ  
ละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการคืนอำนาจประชาธิปไตยให้กับประชาชนแล้ว พม่าจะยังคงเป็น  
ประเทศที่ล้มหลังเช่นนี้อยู่ต่อไป

แต่อีกกระแสหนึ่งก็เชื่อว่าพม่าอาจจะฟื้นตัวทางเศรษฐกิจขึ้นมาได้จากการช่วยเหลือ  
ของเพื่อนบ้านข้างเคียง คือ กลุ่มอาเซียนและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียแปซิฟิก ซึ่งเชื่อว่า  
การกดดันพม่าจะไม่เป็นผลดีอีกต่อไปแล้ว การกลับเข้าไปช่วยเหลือทางเศรษฐกิจให้สามารถขยายตัว  
สูงขึ้น หลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจนได้นั้น จึงจะทำให้สถานการณ์ทางการเมืองค่อยคลี่คลาย  
ตามไปด้วย ดังนั้นกลุ่มประเทศดังกล่าวจึงได้ขยายการลงทุนเข้าไปในพม่าเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ  
แต่กระนั้นก็ตามส่วนใหญ่แล้วจะยังไม่กล้าลงทุนในกิจการขนาดใหญ่ รวมทั้งยังไม่กล้าลงทุนโดยตรง  
100% แต่จะเป็นการร่วมทุนมากกว่าโดยเฉพาะการร่วมทุนกับรัฐบาลพม่า ทั้งนี้เพื่อความมั่นใจว่า  
กิจการจะไม่ถูกยึดหรือถูกยกเลิกกลางคัน ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการลงทุนรวมทั้งเป็นกิจการร่วมทุน  
กับรัฐบาลพม่ามีถึง 3,559 ล้านดอลลาร์ สรอ. ส่วนการร่วมทุนกับเอกชนพม่าและการลงทุนของ  
ต่างชาติ 100% นั้นมีเพียง 35 ล้านดอลลาร์ สรอ. เท่านั้น และนักลงทุนต่างชาติส่วนใหญ่จะเป็น  
ชาวเอเชียคือ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฮองกง เกาหลี มาเก๊า และญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนชาติ  
ตะวันตกยังมีเข้ามาน้อยส่วนใหญ่จะเป็นการสำรวจและขุดเจาะน้ำมัน เป็นต้น

ปี 2536 ที่ผ่านมาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปของพม่ายังคงขบเซาตังเดิม  
แม้ว่าท่าทีของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนจะผ่อนคลายการกดดันลงมากแล้ว ทั้งนี้เพราะสถานการณ์

การเมืองภายในของพม่าเองที่ยังตั้งเครียดอยู่โดยเฉพาะตามแนวชายแดนต่าง ๆ ทำให้ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ไม่สามารถดำเนินไปได้ดีเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นภาคการผลิต การเกษตร การค้าระหว่างประเทศหรือแม้แต่ภาคบริการ ทั้ง ๆ ที่มีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายประการทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และวัฒนธรรมโบราณที่ทรงคุณค่า ในปี 2536 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปในพม่าเพียง 10,000 คนเศษ และมีรายรับจากการท่องเที่ยวเพียงประมาณ 10 ล้านดอลลาร์ สวอ. ซึ่งจริง ๆ แล้วน่าจะมากกว่านี้ เพราะหากมีบริวรมักท่องเที่ยวที่ผ่านด่านแม่สายเข้าไปยังท่าขี้เหล็ก สถิติที่เก็บค่าธรรมเนียมผ่านด่านนั้นสามารถเก็บได้ถึง 4.4 ล้านคน นอกจากนี้แล้วยังมีที่ด่านวิคตอเรียพอยท์หรือด่านทางภาคเหนือที่ติดกับจีนและด่านอื่น ๆ อีกที่สามารถข้ามไปมาได้ ในประเด็นของการท่องเที่ยวนี้ถ้าจะเป็นภาคเศรษฐกิจที่สามารถขยายตัวได้เร็วเป็นอันดับต้น ๆ ทั้งนี้เพราะได้รับการสนับสนุนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจังโดยเฉพาะในโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจเดิมที่เห็นได้ชัดขณะนี้คือ การตัดถนนจากแม่สาย - ท่าขี้เหล็ก - เชียงตุง ซึ่งเป็นเส้นทางที่ตัดผ่านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอันสวยงามของพม่ามุ่งตรงขึ้นไปสู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ระยะทาง 164 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางกว้าง 24 ฟุต สะพานข้ามแม่น้ำลำคลองทุกแห่งเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินการของนักลงทุนไทย ซึ่งเริ่มโครงการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2536 และจะแล้วเสร็จภายใน 18 เดือน นอกจากนี้แล้วยังมีการลงทุนในกิจการโรงแรมเพิ่มมากขึ้น เช่น ที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำตรงข้าม อ.เชียงแสน จ.เชียงราย, ที่กรุงย่างกุ้ง, ที่เกาะสอง หรือที่วิคตอเรียพอยท์ ตรงข้ามกับจังหวัดระนอง เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนไทย

กล่าวโดยสรุปแล้ว พม่ายังคงมีข้อจำกัดในการขยายตัวอย่างมาก อาทิเช่น การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ขาดระบบโทรคมนาคม ขาดการใช้เทคโนโลยี ขาดแคลนเงินตราจากต่างประเทศ ขาดแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ (เนื่องจากพม่ามีปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน) เงินออมในประเทศต่ำ ความไม่มีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนบรรยากาศด้านการเมืองไม่จริงจังให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน อย่างไรก็ตามจากท่าทีของรัฐบาลพม่าที่แสดงเจตนาออกมารับระยะหลัง ๆ นี้ แม้จะดูว่าเป็นการกระทำที่ไม่ใคร่จะจริงจังเท่าใดนักก็ตาม แต่ก็ยังถือว่ารัฐบาลพม่าได้มองเห็นข้อผิดพลาดของตนเอง และยอมรับที่จะแก้ไขบ้างแล้วผนวกกับ

ท่าทีของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มองเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีกระแสกดดันรุนแรงขึ้นทุกขณะในโลก ทำให้ชาติต่าง ๆ ที่มีพรมแดนใกล้ชิดกันหันมาเปิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเช่นนี้แล้วจึงคาดได้ว่าภาวะเศรษฐกิจของพม่าน่าจะแจ่มใสขึ้น

### การค้า

พม่าได้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมที่ออกมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2508 ซึ่งหมายความว่าพม่าได้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจของตนจากสังคมนิยมมาเป็นเสรีนิยม แต่วิถีทางเศรษฐกิจของพม่าอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการอิงกับเศรษฐกิจเสรีนิยม แต่ก็ไม่มีการประกาศอย่างเป็นทางการ โดยทางปฏิบัติทางการยินยอมให้เอกชนเพิ่มบทบาทในภาคเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น เช่น ยินยอมให้เอกชนรวมตัวเป็นบริษัท ให้มีการนำเข้า ส่งออกได้หากมีแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ ยินยอมให้ทำธุรกิจทุกประเภทได้ ยกเว้นกิจการบางประเภทที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคและความมั่นคงของรัฐ

ด้านการค้า เนื่องจากรัฐบาลพม่าห้ามเอกชนส่งออกสินค้าและเข้มงวดกับการส่งออกสินค้า 16 รายการ ได้แก่ น้ำมันดิบ น้ำมันเชื้อเพลิง อัญมณีและเครื่องประดับ ข้าว อาวุธและกระสุนปืน โบราณวัตถุ ไม้สัก ข้าวโพด ผ้ายืด หนังสัตว์ เมล็ดงา ถั่วลิสง กุ้งสด และกุ้งแห้ง งาช้าง สัตว์มีชีวิตและยางพารา ส่งผลให้พม่าขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูง โดยขาดดุลการค้าอยู่ประมาณ 400 ล้านดอลลาร์ สรอ. ส่วนใหญ่แล้วสินค้าเข้าจะเป็นพวกสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทุน วัตถุดิบ เครื่องจักรกลต่าง ๆ ขณะที่สินค้าออกจะเป็นพวกไม้และพลอย ซึ่งในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องสัมปทานป่าไม้ระหว่างนักลงทุนไทยกับพม่า พม่าได้งดให้สัมปทานแก่นักลงทุนไทยไปตั้งแต่สิ้นปี 2536 ทำให้ปริมาณส่งออกไม้ลดลงไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของการทำไม้ที่พม่าจะได้มีการทำข้อตกลงขึ้นใหม่ โดยให้มีการลงทุนตั้งโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงงานเฟอร์นิเจอร์ขึ้นในพม่า เพื่อทำให้สินค้าไม้เกิดมูลค่าเพิ่มได้ แทนที่จะส่งออกเป็นไม้ซุงอย่างแต่ก่อน และได้มีการพูดคุยกันกับนักลงทุนจากสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไปบ้างแล้ว ส่วนในกรณีของนักลงทุนไทยนั้นได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพม่ากล่าวหาว่าละเมิดข้อตกลงหลายอย่าง

เช่น การรुकกล้าตัดไม้ในเขตหวงห้าม การลักลอบค้าอาวุธกับชนกลุ่มน้อย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยก็ได้พยายามที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยในเรื่องนี้อยู่และคาดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

### ภาวะการค้าไทยกับพม่า

การค้าไทยกับพม่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 มีมูลค่าการค้ารวม 3,848.1 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2535 ซึ่งมีมูลค่า 2,778.9 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.5 โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปพม่ามีมูลค่ารวม 2,009.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2535 ที่มีมูลค่าการส่งออกรวม 769 ล้านบาท ทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 161.3 สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ การคกกลูตามิก ทองคำ และรองเท้าแตะ

สินค้าที่พม่านำเข้าจากไทยมักเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่พม่าผลิตยังไม่ได้ เช่น สินค้าผลิตภัณฑ์นม เครื่องดื่ม อาหาร ยารักษาโรค ผลิตภัณฑ์ยาง ท่อยาง ยางรถยนต์ เส้นด้าย ผ้าฝืน เครื่องจักรกลการเกษตร เครื่องสุขภัณฑ์ ชิ้นส่วนอะไหล่เครื่องมือแพทย์ กล้องถ่ายภาพ แวนดานาฬิกา วัสดุก่อสร้าง สำหรับสินค้าที่ไทยนำเข้าจากพม่ามักเป็นวัตถุดิบ เช่น สินค้าไม้ อัญมณี หนังกบ และหนังพอก เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี 2531/2532 พม่าขาดดุลการค้ากับไทยมาตลอดและเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2534/2535 พม่านำเข้าสินค้าจากไทยประมาณ 791.2 ล้านจ๊าด หรือประมาณ 131.8 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2533/2534 ร้อยละ 42.6 ทำให้พม่าขาดดุลไทยในปี 2534/2535 มีมูลค่า 180.6 ล้านจ๊าด หรือประมาณ 30.1 ล้านเหรียญสหรัฐหรือ ขาดดุลเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว

สำหรับดุลการค้าในช่วงครึ่งแรกของปี 2536 ไทยได้เปรียบดุลการค้าพม่ามูลค่า 171.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากครึ่งแรกของปี 2535 ซึ่งไทยขาดดุลการค้าพม่ามูลค่า 1,240.9 ล้านบาท

ในปีนี้คาดว่ามูลค่าการส่งออกของไทยไปพม่ายังมีปริมาณสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 เนื่องจากปีนี้พม่ายังไม่มปัญหาภัยกับชนกลุ่มน้อย จึงยังไม่ปิดพรมแดนทั้งหมดเช่นที่เคยปฏิบัติ โดยการค้าไทยและพม่าร้อยละ 90 เป็นการค้าชายแดน นอกจากนี้ การค้าชายแดนยังไม่ต้องมีใบอนุญาตนำเข้า การค้าบริเวณชายแดนไทย - พม่า เป็นลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน และเป็นการค้ากึ่งนอกระบบ กล่าวคือ เป็นรูปแบบการค้าที่ดำเนินการโดยเอกชนพม่ามานำเข้าสินค้าจากไทย ผ่าน

พิธีการศุลกากรของพม่าและเสียภาษีอย่างถูกต้อง แต่เอกชนไทยลักลอบขายสินค้าโดยไม่ผ่านด่านศุลกากรไทย จุดการค้าหรือจุดผ่อนปรนชั่วคราวที่อนุญาตให้ทำการค้าได้ของพม่านั้นมี 3 จุด ซึ่งตรงกับทางด่านของไทย คือ ด่านแม่สาย ท่าขี้เหล็ก จ. เชียงราย, ด่านแม่สอด - เมียวดี จ.ตาก และชายแดนจังหวัดระนอง ในขณะที่ทางไทยมีด่านศุลกากรตามแนวชายแดน 8 ด่าน สินค้าที่นำมาค้าขายระหว่างกันคือ สินค้าอุปโภค - บริโภค วัสดุก่อสร้าง สิ่งทอ และยาฆ่าโรค สินค้าที่ทางไทยนำเข้า ได้แก่ ไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้ ของป่า ยัญฉี และสัตว์น้ำทะเล มีมูลค่าประมาณ 1,200 - 2,000 ล้านบาทต่อปี

### การลงทุน

พม่าได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจมาเป็นเวลาประมาณ 5 ปีแล้ว แต่เศรษฐกิจทั่วไปของพม่าก็มิได้เติบโตเท่าที่ควร โดยในปี 2534 และ 2535 พม่ามีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 3.7 และร้อยละ 4 ตามลำดับ ในขณะที่พม่ามียอดขาดดุลการค้าอยู่ในระดับสูงเป็นมูลค่ารวม 475 และ 360 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2534 และ 2535 ตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้พม่าไม่ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ เนื่องจากทางการพม่ายังคงถือว่าต่างชาติจะเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจของพม่ามากเกินไป จึงไม่ได้เปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจเท่าที่ควร นอกจากนี้การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในพม่าก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้ชาวตะวันตกไม่สนับสนุนให้กิจกรรมของตนเข้าไปลงทุนในพม่า ในช่วงปลายปี 2535 ทางการพม่าได้พยายามลดล้างภาพพจน์รัฐบาลเผด็จการ โดยกำหนดให้มีการประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญที่จะให้รัฐบาลพม่าเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ แต่ความพยายามดังกล่าวของพม่าไม่ได้รับความเชื่อถือจากต่างชาติมากนัก เนื่องจากนานาประเทศต่างทราบกันดีว่าถึงแม้จะมีการร่างรัฐธรรมนูญ แต่ร่างบทบัญญัติคงจะกำหนดให้ทหารมีอำนาจลึทธิขาคในการปกครองประเทศอยู่เช่นเดิม

สำหรับในปัจจุบันนักลงทุนชาวต่างประเทศได้เข้าไปติดต่อทำการค้าและการลงทุนในพม่ามากขึ้นหลังจากที่หยุดไปชั่วระยะหนึ่ง เพราะรัฐบาลทหารของพม่าไม่ยอมมอบโอนอำนาจให้กับรัฐบาลพลเรือน เมื่อปี 2533 จากการรวบรวมของสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2532 จนถึงเดือนมิถุนายน 2536 ปรากฏว่ามีผู้ลงทุนรวมทั้งสิ้น 21,356 ล้านจั๊ต (อัตราการแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐเท่ากับ 6 จั๊ต หรือ 1 จั๊ตเท่ากับ 4 บาท โดยประมาณ)

นักลงทุนที่เข้าไปร่วมทุนกับรัฐบาลพม่ามาจากหลายประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์, ไทย, เกาหลี, บังกลาเทศ, เยอรมัน, ญี่ปุ่น, มาเลเซีย, สหราชอาณาจักร, มาเก๊า, และสหรัฐ

สำหรับธุรกิจที่นักลงทุนได้เข้าไปร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่าประกอบด้วย อุตสาหกรรมน้ำตาล รวมทั้งการปลูกอ้อย โรงงานประกอบเครื่องจักรสีข้าว โรงงานเจียรไนพลอยและประกอบตัวเรือน การประมง ฟาร์มกุ้ง ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่แข็งและกระป๋อง การเกษตรและการปศุสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้นักลงทุนยังสามารถที่จะลงทุนด้วยการจัดตั้งบริษัท และเปิดสาขาได้อย่างเต็มที่ นักลงทุนสามารถเลือกว่าจะร่วมทุนหรือไม่ร่วมทุนกับเอกชนในพม่าก็ได้ ในกรณีร่วมทุนรัฐบาลกำหนดว่า จะต้องมีส่วนเงินลงทุนจากต่างชาติไม่ต่ำกว่า 35% และมีระเบียบบังคับอีกด้วยว่า ผู้ลงทุนจะต้องโอนเงินตราต่างประเทศไปไว้ในธนาคาร Myanmar Foreign Trade Bank ซึ่งเป็นของรัฐบาลในจำนวนเงินขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ก่อน รัฐบาลจึงจะรับจดทะเบียนให้ดำเนินธุรกิจ ปัจจุบันมีชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนแบบไม่ร่วมทุนกับรัฐบาลประมาณ 195 ราย นำเงินเข้ามาลงทุนทั้งสิ้น 210.56 ล้านจ๊าด และมีนักลงทุนจากไทยแล้วทั้งสิ้น 29 ราย

นอกจากนี้รัฐบาลพม่าได้ประกาศอย่างเป็นทางการที่จะส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติในประเทศพม่า โดยได้กำหนดเงื่อนไขพิเศษให้กับนักลงทุนมากมายไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในด้านบริการโรงแรมหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ ในขั้นแรกจะมีการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลการค้าการลงทุน ให้กับนักธุรกิจต่างชาติที่สนใจต้องการลงทุนในพม่า โดยจะเน้นที่กรุงย่างกุ้งเป็นอันดับแรก ส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยวจะเน้นที่เมืองเชียงตุง ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวและบรรยากาศเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

### ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุน

1. ด้านการเงิน เนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพของค่าเงินจ๊าด เพราะอัตราแลกเปลี่ยนเงินจ๊าดของพม่ามีหลายอัตราและแตกต่างกันมาก โดยอัตราแลกเปลี่ยนทางการและนอกระบบจะแตกต่างกันประมาณ 6 เท่า สำหรับกรณีนักลงทุนต่างชาตินำเงินไปลงทุนกับภาครัฐหรือเอกชนของพม่าแล้ว อัตราแลกเปลี่ยนจะมีการคำนวณที่แตกต่างออกไปอีก เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราทั่วไป 1 บาทแลกได้ 4 จ๊าด แต่ถ้าเป็นการนำเงินเข้าไปลงทุนในพม่าอัตรา

แลกเปลี่ยนจะคิดกลับกัน กล่าวคือ 1 จ้าตแลกได้ 4 บาท หรือ 6 จ้าต เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐ จากปัญหานี้ทำให้มีกองทุนต่างชาติต่างชะลอการลงทุนเป็นจำนวนมาก

2. ปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง ไฟฟ้า โทรศัพท์ ประปา และโทรคมนาคม ยังมีไม่เพียงพอ และยังขาดแคลนข้อมูลทางด้านการผลิตและการบริโภคในประเทศอีกด้วย

### ปัญหาระหว่างพม่ากับไทย

1. พม่าไม่พอใจไทย 3 เรื่องคือ

- การที่รัฐบาลไทยอนุญาตให้องค์การอิสลามะ เดินทางเข้าไทยและไปเรียกร้องเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ศูนย์อพยพ อ.แม่สอด จ.ตาก

- ความล่าช้าในการเปิดจุดผ่านแดนทำให้พม่าขาดรายได้จากการขายไม้ และปิดบัญชีบุคคลในเดือน มีนาคมไม่ได้

- กรณีเงิน 491 ซึ่งพม่ายังมีความเคลงใจอยู่

2. การใช้ความรุนแรงต่อลูกเรือประมงของไทย โดยพม่าได้ยิงเรือและจับลูกเรือประมงของไทยไป กรมประมงร่วมกับกระทรวงต่างประเทศของไทยได้ตอบโต้ด้วยการหยุดการหาประมงในพม่าทั้งหมด โดยชี้ว่าทางฝ่ายพม่าทำไม่ถูกต้อง ที่ไม่คุ้มครองเรือประมงไทย และไม่ให้ความสะดวกเท่าที่ควรทั้งที่มีรายได้จากการให้สัมปทาน

### ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 181,040 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย ประชากรในปี 2536 มีประมาณ 9.8 ล้านคน ความหนาแน่นประมาณ 54 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประชากรวัยแรงงาน (15 - 60 ปี) มีจำนวนประมาณ 4.5 ล้านคน และกว่าร้อยละ 90 ของแรงงานทำการผลิตในภาคการเกษตร อัตราการรู้หนังสือคิดเป็นร้อยละ 48 ทรัพยากรธรรมชาติเช่น ป่าไม้ยังมีอุดมสมบูรณ์มากถึงประมาณ 74% ของพื้นที่ประเทศ แร่ธาตุที่สำคัญ ๆ ได้แก่ แร่เงิน เหล็ก บ็อกไซต์ และอัญมณี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโพลีเมทัลที่ฝังอยู่ หนาแน่นบริเวณพรหมแดนไทย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สินค้าเกษตรกรรมหลายชนิดเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ เช่น ข้าว ยางพารา ข้าวโพด อ้อย เครื่องเทศ เป็นต้น ข้าวเป็นผลผลิตที่สำคัญที่สุดประมาณร้อยละ 80 ของผลผลิตรวมในภาคเกษตรกรรม พื้นที่ที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง การผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีขนาดเล็ก เพราะแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีน้อยเพียงร้อยละ 6 - 7 ของแรงงานทั้งหมด โดยผลผลิตด้านอุตสาหกรรมประมาณครึ่งหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ดำเนินการโดยรัฐ

หลังการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม 2536 ทำให้สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศกัมพูชา กลับสู่ความสงบอีกครั้งหนึ่ง เอื้ออำนวยให้การบูรณะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ดำเนินไปอย่างเต็มที่ในขณะนี้

### สภาพเศรษฐกิจของกัมพูชา

ในปี 2537 จากการคาดการณ์ของ UNTAC คาดว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชาน่าจะสูงถึงร้อยละ 8 - 9 (เทียบกับร้อยละ 5.7 ในปี 2536 อัตราเงินเฟ้อ 171%) ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่กัมพูชาสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในลงได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้นรวมทั้งเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มี

เข้ามาในโครงการก่อสร้างปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก กัมพูชาได้จัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ระบุให้มีการกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึง การแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาการจราจร และปัญหาที่อยู่อาศัย นอกจากนี้กัมพูชายังได้เตรียมการแก้ไขอุปสรรคที่ขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การเงินการธนาคาร กัมพูชาเตรียมปรับปรุงโครงสร้างระบบการควบคุมธนาคารพาณิชย์และสาขาธนาคารต่างประเทศ ให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของกัมพูชาให้มากที่สุด โดยธนาคารกลางจะเป็นผู้ออกกฎระเบียบต่าง ๆ และจะได้ศึกษาจากโครงสร้างของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป

2. ด้านการลงทุน นโยบายในการชักจูงชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในกัมพูชาจะอนุญาตให้ชาวต่างชาติถือหุ้นได้ 100% ส่งเงินออกนอกประเทศได้และให้เสรีในการเดินทางเข้าออก ทั้งนี้เพื่อเป็นการดึงดูดให้มีการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคและการจัดการแก่กัมพูชา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประสิทธิภาพของแรงงานกัมพูชาต้องเผชิญกับสถานการณ์การสู้รบมาเป็นเวลานานทำให้แรงงานมีฝีมือที่เคยมีอยู่ลดจำนวนลง บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถบางส่วนสั้ภัยไปอยู่ต่างประเทศ เป็นปัญหาอย่างมากสำหรับนักลงทุน การฝึกอบรมแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ที่จะเข้าไปประกอบการต้องคิดเผื่อไว้ด้วย

3. ด้านเสถียรภาพทางการเงิน กัมพูชากำลังพยายามใช้มาตรการต่าง ๆ ทั้งนโยบายการค้าและนโยบายทางการเงินที่จะทำให้เงินเรียลมีเสถียรภาพดีขึ้น (ปี 2536 อัตราแลกเปลี่ยน 4,500 เรียลต่อ 1 เหรียญสหรัฐ) ธนาคารแห่งชาติกัมพูชาจะนำระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอย่างเสรีมาใช้ และจะไม่จำกัดการไหลเข้า - ออก ของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเศรษฐกิจและการตลาดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถแข่งขันกับต่างประเทศ

4. ด้านสาธารณสุขการ รัฐบาลกัมพูชากำลังวางแผนการเงิน 5 ปี มีโครงการจัดหาสถานที่ตั้งท่าอากาศยานนานาชาติแห่งใหม่ในพนมเปญ เพื่อใช้แทนท่าอากาศยานโบเชนตงและจะยกระดับสนามบินภายในประเทศ 2 แห่งที่เสียมราฐ และกัมปงโสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่

สายการบินนานาชาติและเพิ่มความปลอดภัยให้มากขึ้น รัฐบาลกัมพูชากำลังฟื้นฟูการดำเนินการลงนามในข้อตกลงกับสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์เพื่อร่วมทุนในการทำสายการบินแห่งชาติกัมพูชา (Royal Air Cambodia)

5. **ด้านการท่องเที่ยว** ปัจจุบันมีปัญหาการไม่เป็นระเบียบของโรงแรม และสถานบริการต่าง ๆ มีการฉวยโอกาสคิดค่าบริการต่าง ๆ สูงมากเกินไป ท้าความเดือดร้อนแก่นักท่องเที่ยว คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งรัฐจะได้มีการจัดระบบต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยมากขึ้น โดยจะจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ารับฝึกอบรมในระบบงานต่าง ๆ และตั้งองค์กรขึ้นมาควบคุมดูแลการดำเนินงานของสาขาอุตสาหกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

#### การค้าระหว่างไทย - กัมพูชา

การค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2536 มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก และจากเดิมที่ไทยเคยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ากับกัมพูชา ในปี 2536 ไทยกลับกลายเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ากับกัมพูชา

สินค้าออกที่สำคัญจากไทยไปกัมพูชาได้แก่ ข้าว รถจักรยานยนต์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์รถจักรยานและจักรยานยนต์ ผลิตภัณฑ์เซรามิค อาหารทะเลกระป๋อง และผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

สำหรับสินค้าเข้าที่สำคัญได้แก่ เยื่อหุ้มกระดาษและไม้ต่าง ๆ สัตว์และพืช เครื่องจักรที่ใช้ในการอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ไฟฟ้า ปลาและปลาสำเร็จรูป ลินแร่ โลหะอื่นและเศษโลหะ เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบ เป็นต้น

มูลค่าการค้าระหว่างไทย - ติมูซซา

: ล้านบาท

รายการ	2534	2535	% เปลี่ยนแปลง	2536	% เปลี่ยนแปลง
รวมสินค้าออกเข้า (Total Trade)	413.3	3,853.1	832.27	6,761.5	75.5
สินค้าออก	188.1	1,600.4	1,254.13	4,114.8	157.1
สินค้าเข้า	295.2	2,252.7	663.13	2,646.7	17.5
ดุลการค้า (Balance of trade)	-177.1	-652.3	-	1,468.1	-

ที่มา : ศูนย์สถิติกรมพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ข้อมูลพื้นฐาน

ที่ตั้ง	ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน ทิศเหนือจดประเทศจีน ทิศตะวันตก จดลาว และกัมพูชา ทิศตะวันออก จดทะเลจีนใต้
พื้นที่	127,246 ตารางไมล์ (330,000 ตารางกิโลเมตร)
ประชากร	74 ล้านคน (เชื้อสายเวียดนามร้อยละ 88, ชนกลุ่มน้อยร้อยละ 12)
เมืองหลวง	ฮานอย
เมืองสำคัญอื่น ๆ	โฮจิมินห์ ซิตี้ ไฮฟอง และดานัง
รายได้ประชาชาติต่อหัว	200 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี
สกุลเงิน	ดอง (100 Xu = 1 Dong)
อัตราแลกเปลี่ยน	1 บาทเท่ากับ 480 ดอง โดยประมาณ
ระบอบการปกครอง	สังคมนิยมคอมมิวนิสต์
พรรคการเมือง	มีพรรคการเมืองพรรคเดียว คือ พรรคคอมมิวนิสต์
ระบบเศรษฐกิจ	มีระบบเศรษฐกิจแบบการตลาด เอกชนทำธุรกิจได้ มากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรกรรม
สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ	Asian Development Bank, International Investment Bank, UN, WHO, World Bank
ค่าแรงงานต่อเดือน (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	35
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (%)	10 - 15
ภาษีกำไรส่งออก (%)	5 - 10
การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	2 - 4 ปี
การยกเว้นภาษีเงินได้ถ้านำกลับลงทุน	3 ปี
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (%)	10 - 50

### เวียดนามช่วงปี 2533 - 2536

เวียดนามได้มีการปรับตัวด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านกฎหมาย ได้เริ่มประกาศใช้กฎหมายการลงทุนเมื่อเดือนธันวาคม 2532 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อเดือนมิถุนายน 2533 ให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงจนเมื่อเดือนธันวาคม 2535 โดยทางรัฐบาลเวียดนามจะให้ความสำคัญกับข่าวสารข้อมูลที่จะเป็นต่อการพัฒนาอย่างมาก จัดส่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงไปประเทศต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้งาน การจัดการ และกฎหมายที่สำคัญที่จะรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

- ทางด้านเศรษฐกิจ ผลจากการพัฒนาทำให้เวียดนาม สามารถฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เริ่มมีการพัฒนาด้านต่าง ๆ มีการประกาศเขตเร่งรัดการพัฒนา (Golden Triangles) ในภาคต่าง ๆ ของประเทศ และเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตส่งออก EPZ (Export Processing Zones) ทางด้านการค้า เริ่มค้าขายกับต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศเสรีนิยมเพิ่มขึ้น

- อานาธิปไตย มีทั้งการรวมศูนย์อำนาจและกระจายอำนาจในขณะเดียวกัน โดยรัฐบาลกลางจะบริหารประเทศในเรื่องสำคัญ ๆ ระดับประเทศ แต่จังหวัดก็ยังคงมีอำนาจมากในการปกครองตัวเอง

### เวียดนามช่วงปี 2537 - 2543

พิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. **ด้านการลงทุน** หลังจากที่มียกการลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปอย่างมากแล้ว เวียดนามเริ่มที่จะพิทักษ์อุตสาหกรรมบางประเภทไว้ให้ชาวเวียดนาม และออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการลงทุนจากชาวเวียดนามและชาวเวียดนามโพ้นทะเล หลังจากมีการเรียกร้องจากชาวเวียดนาม เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรืออุตสาหกรรมเบาบางประเภท ทิศทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศจึงเริ่มเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น การตั้งโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากจะให้ตั้งในเขต EPZ แล้วยังมีแผนที่จะสร้างเขตนิคมอุตสาหกรรมในอนาคต ด้านนโยบายการลงทุนจากต่าง

ประเทศ เริ่มเปลี่ยนจาก Joint Venture (ที่พบว่าประสบปัญหาและได้ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง) เป็นการลงทุนโดยชาวต่างประเทศทั้งหมด 100%

2. ด้านเศรษฐกิจการเงิน ประเทศเวียดนามจากที่เคยเป็นผู้นำเข้า จะเปลี่ยนมาเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ รัฐบาลจะดำเนินการตามนโยบายรักษาเสถียรภาพและค่าเงินคงอยู่อย่างเคร่งครัด ในขณะที่เดียวกันย้ตราเงินเพื่อให้เกิดผลรวมถึงมีแนวโน้มจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์

3. การค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลได้ประกาศแผนการส่งออกสำหรับปี 2537 - 2543 ดังนี้

- ข้าว ปีละ 2.5 ล้านตัน
- ไหม และผลิตภัณฑ์ไหม ปีละ 7 พันตัน
- สักและผลไม้สดปีละ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (จากที่ไม่เคยส่งออก)
- รองเท้าผ้าใบปีละ 50 ล้านคู่
- น้ำมันดิบปีละ 20 ล้านตัน
- ถ่านหินปีละ 30 ล้านตัน
- สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ปีละ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี

#### การลงทุน

ในปัจจุบันรัฐบาลเวียดนามได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลกมากขึ้น เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาถนนสายต่าง ๆ ในชนาน้อยและทางหลวงระหว่างเมืองต่าง ๆ รวมถึงธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป (European Investment Bank) ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการนี้ด้วย และหลังจากสหรัฐฯ ยกเลิกการกีดกันทางการค้า (EMBARGO) เงินกู้ที่เวียดนามจะได้รับจากธนาคารโลก (World Bank) ไอเอ็มเอฟ (IMF) และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ก็เริ่มที่จะทยอยกันมาตามลำดับ

เวียดนามต้องการให้บริษัทของไทยไปลงทุนในโครงการใหญ่ด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นถนนสายต่าง ๆ ท่าเรือ สนามบิน โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า หรือแม้แต่ เทรคมนาคม ทั้งนี้เท่าที่ผ่านมาแม้จะมีบริษัทไทยหลายรายได้ทำสัญญาร่วมทุนกับฝ่าย

เวียดนาม แต่ก็ยังเป็นโครงการขนาดเล็ก ขณะที่ยังในปัจจุบันรัฐบาลเน้นให้ความสำคัญโครงการลงทุนของต่างประเทศด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

### ข้อได้เปรียบของเวียดนาม

1. ทรัพยากรมนุษย์ เวียดนามมีประชากร 74 ล้านคน โดยมีประชากรที่รู้หนังสือถึง 85 เปอร์เซ็นต์และประกอบด้วยคนวัยทำงานจำนวนมาก ซึ่งในจำนวนนี้เป็นคนงานมีทักษะ 3.2 ล้านคน และประมาณ 700,000 คน จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่า
2. พลังงาน กรุงเทพมหานครมีปริมาณน้ำมันและก๊าซสำรองประมาณ 30,000 - 37,000 ล้านบาร์เรล นอกจากนี้ เวียดนามยังมีแม่น้ำหลายสายเพื่อช่วยในการผลิตกระแสไฟ ทั้งยังมีสถานีพลังงานแล้ว 2 แห่ง
3. แหล่งแร่ นอกจากถ่านหินแล้ว เวียดนามยังมีปริมาณสำรองบอกไซต์และอาปาไทต์ประมาณ 4,000 ล้านตัน แร่เหล็ก 1,700 ล้านตัน สังกะสี 1,000 ล้านตัน และแร่ธาตุอื่น ๆ เช่น ทองคำและอัญมณีอีก 73,000 ตัน
4. นโยบายต่างประเทศ เน้นการเป็นมิตรกับทุกประเทศในโลกบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เท่าเทียมกันและการคงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าในหลายรูปแบบไว้
5. มีความมั่นคงทางการเมือง

### ข้อเสียเปรียบ

1. การขาดแคลนเงินทุน
2. การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
3. ระบบการธนาคารล่าช้า
4. อุปสรรคด้านภาษาสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ
5. ขาดแคลนนักลงทุนท้องถิ่น

นอกจากนี้ นักลงทุนต้องวางแผนการลงทุนระยะยาว ต้องศึกษาระบบวัฒนธรรม ประเพณีชีวิต ความเป็นอยู่ และประวัติศาสตร์ของเวียดนาม และความพร้อมด้านอุปกรณ์ในการทำงาน

**ตลาดทุน**

ปี 2534 รัฐบาลชานอยเริ่มมีความคิดที่จะตั้งตลาดหลักทรัพย์ในเวียดนาม จนกระทั่งกลางปี 2535 นายเหงียน วันนึ่งเงียบ นายกรัฐมนตรีนครโฮจิมินห์ได้เสนอร่างโครงการต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากนั้นกระทรวงการคลัง และธนาคารกลางของเวียดนามก็ได้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากหลายหน่วยงาน เข้าศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ ในที่สุด นายเกาซีเกียม ผู้ว่าการธนาคารชาติเวียดนาม ได้ตัดสินใจเปิดสาขาธนาคารที่โฮจิมินห์ซิตี้ ในไตรมาสแรกของปี 2536 เพื่อตั้งฝ่ายค้าหลักทรัพย์

ธนาคารชาติเวียดนามได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานของพิพิธคอมมิวนิตีประจำโฮจิมินห์รับผิดชอบโครงการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ จนกระทั่งถึงเดือนมกราคมของปี 2536 ดร.ตวันดูลีช ประธานสถาบันวิจัยเศรษฐกิจก็ได้เสนอขอร่างโครงการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ โดยจัดแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนแรก** จัดให้มีการกำหนดอัตรารัฐบาลและตัวหุ้นรัฐวิสาหกิจที่มีการแปรรูปแล้ว อีกราว 5 - 7 บริษัท รวมทั้งบริษัทเอกชนที่ได้รับการอนุมัติ โดยกำหนดเงื่อนไขหุ้นกลุ่มหลังจะต้องหาการติดต่อกันอย่างน้อย 2 ปี และเป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์ไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์ (1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) อีกทั้งต้องมีทีมบริหารที่มีฝีมือ

**ขั้นตอนที่ 2** ยังไม่กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน อย่างไรก็ตามเร็วที่สุดไม่เร็วกว่าปี 2538 หรืออาจช้าถึงปี 2543 จะให้มีบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์รวม 100 บริษัท ซึ่งจะเปิดโอกาสให้บริษัทร่วมทุนกับต่างประเทศ หรือบริษัทต่างประเทศ 100 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปในหุ้นได้

ปัจจุบันสำนักนายกรัฐมนตรีเวียดนามกำลังเตรียมออกกฎหมายองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

**ผลกระทบที่ไทยจะได้รับจากการยกเลิกข้อกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ต่อเวียดนาม (EMBARGO)**

การประกาศยกเลิก EMBARGO ของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มโรงแรมในไทยและประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน จากการเป็นจุดผ่านของนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจชาวสหรัฐฯ ที่หวังจะเข้าไปลงทุนในเวียดนาม อย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมของไทยยังไม่สามารถทำ

โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ในเวียดนามให้เป็นรูปเป็นร่างในตอนี้ เพราะขาดเงินทุนสนับสนุน  
แต่ก็คาดว่าจะหาหุ้นส่วนในชานอัยและในโฮจิมินห์ได้ในไม่ช้า

**กลุ่มบริษัทไทยที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์มากที่สุด**

1. ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด
2. ธนาคาร ทหารไทย จำกัด
3. บริษัทยูคอม (ยูเน็ค คอมมูนิเคชั่น) จำกัด

**แต่ก็มีบางบริษัทที่ยังไม่สามารถคาดเดาได้ ได้แก่**

1. บริษัท ลีอกชเล่ย จำกัด
2. บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ จำกัด
3. บริษัท เทเลคอมเอเชีย (ทีเอ) จำกัด

จังหวัด เชียงราย

จังหวัด เชียงราย มีชายแดนติดต่อกับประเทศพม่า ระยะทางยาว 130 กิโลเมตร และติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ระยะทาง 180 กิโลเมตร ประชาชนตามแนวชายแดนทั้ง 3 ประเทศ ได้ติดต่อค้าขายผ่านจุดการค้า 3 จุด ที่สำคัญ คือ

1. ด้านอำเภอแม่สาย ผ่านทางด้านศุลกากรแม่สาย ทำการค้ากับพม่า โดยติดต่อกับอำเภอท่าลี่เหล็ก จังหวัดเชียงตุง ราชอาณาจักร
2. ด้านอำเภอเชียงแสน ผ่านทางด้านศุลกากรเชียงแสน ทำการค้ากับพม่าที่บ้านเมืองพง และค้ากับ สปป.ลาว ที่บ้านต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว
3. ด้านอำเภอเชียงของ ผ่านทางด้านศุลกากรเชียงของ ทำการค้ากับ สปป.ลาว ที่บ้านห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว

การค้ารวม

ปี 2536 ตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2536 การค้าชายแดนด้านจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านพิธีทางด้านศุลกากร มีมูลค่าการค้ารวม 1,703.5 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออก 1,582.0 ล้านบาท และมูลค่าสินค้าเข้า 121.5 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี 2535 ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวม 1,197.1 ล้านบาท มูลค่าการค้ารวมปี 2536 เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.3 โดยเฉพาะมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 39.1 (ปี 2535 มูลค่าส่งออก 1,137.57 ล้านบาท) และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 105.8 (ปี 2535 มูลค่านำเข้า 59.52 ล้านบาท) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2534 มูลค่าการค้ารวมปี 2536 จะสูงกว่าปี 2534 ถึง 3.3 เท่าตัว ปริมาณการค้าในปี 2535 ร้อยละ 93 ผ่านทางด้านศุลกากรอำเภอแม่สาย และร้อยละ 7 ผ่านทางด้านศุลกากรเชียงแสน และเชียงของ รวมกัน

การค้ากับพม่า

จากมูลค่าการค้ารวม จำนวน 1,197.09 ล้านบาทดังกล่าว เป็นมูลค่าการค้าทางด้านประเทศพม่ารวม 1,111.89 ล้านบาท ประกอบด้วยสินค้าส่งออกไปพม่า 1,094.26 ล้านบาท

และมูลค่าการนำเข้าจากพม่า 17.63 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี 2534 การค้าชายแดนจังหวัด เชียงรายกับพม่า ซึ่งมีมูลค่ารวม 427.90 ล้านบาท การค้าปี 2535 เพิ่มขึ้นร้อยละ 159.85 หรือ เพิ่มขึ้น 1.6 เท่าตัว โดยมูลค่าการส่งออกไปพม่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 162.22 (ปี 2534 มูลค่าส่งออก 417.30 ล้านบาท) และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 66.32 (ปี 2534 มูลค่านำเข้า 10.6 ล้านบาท)

สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เส้นใยประดิษฐ์ ผงชูรส ทองคำแท่ง สิ่งทอสิ่งไหมหลังคา สินค้าเปิดเตล็ดในการอุปโภคบริโภค โครงสร้างเรีจรูป เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ๆ ได้แก่ หินลักษณะคล้ายหยกไม่เจียรไน ไม้แปรรูป และหินสีแดง ลักษณะคล้ายทับทิม เป็นต้น

#### การค้ากับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปี 2535 มีมูลค่าการค้ารวม 85.20 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออก 43.31 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 4.89 ล้านบาท

เปรียบเทียบกับปี 2534 มูลค่าการค้ารวม และมูลค่าการนำเข้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.92 และ 39.35 ตามลำดับ ส่วนการส่งออกลดลงร้อยละ 0.05

สินค้าที่สำคัญที่ส่งออกไป สปป. ลาว ได้แก่ ผงชูรส ผงชกพอก น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์จากผ้า

#### การค้าอื่น ๆ

มีการส่งสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ผ่านทางด่านศุลกากรในจังหวัดเชียงราย ไปยังมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี 2535 เป็นมูลค่า 172.23 ล้านบาท สินค้าส่วนใหญ่เป็นรถยนต์นั่ง รถยนต์ตู้ เป็นต้น

### จังหวัดหนองคาย

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย มีรายได้จากการเกษตรประมาณ ร้อยละ 32 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด รองลงมาเป็นรายได้จากการค้าปลีก คำส่ง และ ด้านบริการ(ส่วนหนึ่งเป็นการท่องเที่ยว) สูงถึงร้อยละ 30 ส่วนในภาคอุตสาหกรรมมีรายได้ เพียงร้อยละ 12 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด การค้าชายแดนด้านจังหวัดหนองคาย ปี 2536 ที่ผ่านพิธีการศุลกากร มีมูลค่าการค้ารวม 3,639 ล้านบาท แยกเป็นสินค้าส่งออกไปลาว 3,287 ล้านบาทและสินค้านำเข้า 352 ล้านบาท ซึ่งนับว่ามีปริมาณการค้ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ การค้าชายแดนด้านจังหวัดอื่น ๆ เศรษฐกิจของประชาชนในเขตจังหวัดหนองคายขึ้นอยู่กับรายได้ จากการค้าปลีก คำส่ง และบริการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง และการท่องเที่ยวเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่จะเกิดจากการก่อสร้างสะพาน มิตรภาพไทย - ลาว

### การเตรียมการเพื่อรองรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

#### 1. ด้านการท่องเที่ยว

- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นโบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ตามริมแม่น้ำโขง ร่วมกับประเทศลาว
- พัฒนาล่องอานวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวทางเรือตามริมแม่น้ำโขง เช่น ท่าเรือท่องเที่ยว สายการเดินทางเรือท่องเที่ยว ร้านค้าปลอดภาษี ฯลฯ
- เจรจากับรัฐบาลลาวให้จัดตั้งสถานกงสุลที่หนองคาย เพื่อออกวีซ่าให้แก่นักท่องเที่ยว ไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าผ่านแดนของนักท่องเที่ยวที่แน่นอน

#### 2. ด้านการค้าชายแดน

- จัดตั้งศูนย์การแสดงผลสินค้า คลังสินค้า และศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการค้าที่จังหวัด หนองคาย

- กำหนดให้จังหวัดหนองคายเป็นจุดตรวจตามพิธีการศุลกากรและพิธีการผ่านแดน
- กำหนดเขตการจัดตั้งคลังสินค้า เขตอุตสาหกรรม เขตชุมชน และเขตอนุรักษ์

ตลอดจนการจัดระบบจราจรให้มีความคล่องตัว

### จังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีมีประชากร 1.5 ล้านคน เป็นชาย 0.76 ล้านคน เป็นหญิง 0.77 ล้านคน มีประชากรอยู่ในเขตเทศบาล 80,577 คน

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดอุดรธานีในปี 2534 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดรวม 26,959 ล้านบาท มีการผลิตด้านการค้าปลีก คำส่ง และบริการรวม 9,728 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.1 ของผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด รองลงมาเป็นการผลิตในภาคเกษตร 7,280 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27 และอุตสาหกรรม 2,289.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.5 ของผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด ตามนโยบายการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ จังหวัดอุดรธานีจะทำหน้าที่เป็นจังหวัดศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การค้า และบริการ ที่จะกระจายสินค้าผ่านไปยัง เมืองชายแดน ได้แก่ หนองคาย เลย นครพนม สู่ประเทศในอินโดจีน

### การเตรียมการเพื่อรองรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

1. การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ภาคเอกชนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำลังเตรียมการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี โดยคณะกรรมการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคได้จัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อกระจายการผลิตและการจ้างงานไปสู่ภูมิภาค จำนวน 18 ล้านบาท สนับสนุนการก่อสร้างปรับปรุงถนนเชื่อมพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

2. กรมทางหลวง มีแผนการขยายถนนสาย นครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย เป็น 4 ช่องจราจร โดยขณะนี้กำลังดำเนินการขยายถนนช่วงนครราชสีมา - ขอนแก่น ส่วนถนนช่วงขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย กำหนดขยายเป็น 4 ช่องทางจราจรแล้วเสร็จตลอดเส้นทางในปี 2542

3. จังหวัดเตรียมการขอเปิดเส้นทางบินเชียงใหม่ - อุดรธานี เพื่อเปิดโครงข่ายเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวระหว่าง อุนหมิง - เชียงรุ้ง - เชียงใหม่ - อุดรธานี - หนองคาย - เวียงจันทน์

4. จังหวัดอุดรธานีขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกใบอนุญาตผ่านแดนชั่วคราวไปยังประเทศลาวได้ และขอขยายเขตแดนให้ประชาชนจากลาวเดินทางจากชายแดนใต้ถึงจังหวัดอุดรธานี โดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับที่เดินทางมาจากจังหวัดหนองคาย ซึ่งจังหวัดได้แจ้งขอรับการสนับสนุนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว

5. โดยที่จังหวัดอุดรธานีมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเพิ่มจำนวนประชากรมากขึ้น ทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดน้ำเสีย การกำจัดขยะ และปัญหาการจราจรติดขัด จึงจำเป็นต้องวางแผนแม่บทเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจัดหาแหล่งน้ำสำหรับชุมชนในระยะยาวต่อไป

### จังหวัดมุกดาหาร

**การค้าชายแดน** ระหว่างจังหวัดมุกดาหารกับประเทศเพื่อนบ้านกำลังขยายตัวอย่างมาก โดยในปี 2536 มีมูลค่าการค้าที่ผ่านด่านศุลกากร 1,011 ล้านบาท ประกอบด้วย มูลค่าสินค้านำเข้า 442 ล้านบาท และมูลค่าสินค้าส่งออก 569 ล้านบาท สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ เชื้อเพลิง และอาหาร สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้มีมูลค่า 395 ล้านบาท

มุกดาหารมีเส้นทางแจ่มใสสำหรับสินค้าส่งออกประเภท Re-Export ทั้งนี้เพราะ มุกดาหารได้เปรียบด้านที่ตั้งของจังหวัด กล่าวคือ จะมีเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผ่านสระแก้ว - สุรินทร์ - ยาสวรร - มุกดาหาร เข้าสู่ประเทศลาวด้านเมือง สหวันเขต ออกสู่เวียดนาม จะทำให้มุกดาหารสามารถส่งสินค้าและพืชผลทางเกษตรไปยังประเทศ เพื่อนบ้านได้สะดวกยิ่งขึ้น

**อุตสาหกรรม** มีโอกาสและเส้นทางพัฒนาอุตสาหกรรมประกอบการและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร และเครื่องทุ่นแรง เพื่อป้อนตลาดภายในและประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้ม ขยายตัวได้ดี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากไม้ เช่น บาร์เก้ เฟอร์นิเจอร์ และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น

**การท่องเที่ยว** มุกดาหารมีศักยภาพสูงในการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ไปสู่เมืองท่องเที่ยวหลักของประเทศเพื่อนบ้าน อันจะทำให้จังหวัดมุกดาหารเป็นประตูการค้าและ การท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะเส้นทางจากมุกดาหาร - เมืองสหวันเขต (ถนนหมายเลข 9 ) - กวางตรี - ดานัง

### การเตรียมการเพื่อรองรับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เตรียมการวางแผนแม่บทพัฒนาเมืองชายแดนโดยเฉพาะบริเวณท่าข้าม จังหวัดมุกดาหาร เพื่อรองรับการพัฒนา ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ

การท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหารจำเป็นต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัด ส่งเสริมการลงทุนด้านที่พักนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และอุตสาหกรรมผลิตของที่ระลึก

### การปรับปรุงโครงข่ายบริการพื้นฐาน

- ทำเรือขนถ่ายสินค้าริมแม่น้ำโขง จังหวัดกาฬสินธุ์เตรียมการขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อกระจายการผลิตและการจ้างงานสู่ภูมิภาคเพื่อปรับปรุงท่าเรือขนถ่ายสินค้า (ท่าข้าม) และระบบถนนเชื่อมโขยง
- ทางหลวงเชื่อมโขยงกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ขณะนี้ JICA ได้ศึกษากำหนดแนวทางเสร็จเรียบร้อยแล้ว และกรมทางหลวงได้ของบประมาณ ปี 2538 เพื่อการออกแบบและก่อสร้างปรับปรุงถนนบางช่วงตามแนวเส้นทางอยู่
- ทางรถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จังหวัดได้ขอสนับสนุนการก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมโขยงระหว่างบัวใหญ่ - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยมีกำหนดเริ่มศึกษาความเหมาะสมประมาณเดือนพฤษภาคม 2537 การศึกษาแล้วเสร็จประมาณปลายปี 2537

### จังหวัดนครพนม

กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติ ให้เปิดจุดผ่านแดนถาวรระหว่างอำเภอเมืองนครพนม-เมืองท่าแขก ประเทศลาวตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2532 การติดต่อผ่านแดนและการค้าชายแดน ใช้การคมนาคมทางเรือ

การค้าชายแดน ระหว่างจังหวัดนครพนมกับประเทศเพื่อนบ้านมีการขยายตัวอย่างมาก โดยในปี 2536 มีมูลค่าการค้าชายแดน 361.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2535 คิดเป็นร้อยละ 30.3 ประกอบด้วย มูลค่าสินค้าส่งออก 60.0 ล้านบาท และมูลค่าสินค้านำเข้า 301.9 ล้านบาท สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็น ไม้แปรรูปมีมูลค่าสูงถึง 277.0 ล้านบาท ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง นครพนมมีโอกาสพัฒนาเป็นประตูการค้าชายแดนที่เชื่อมโยงกับด้านอุตสาหกรรมและบริการของภาค เนื่องจากแขวงคำม่วนและแขวงบอลิคำไซ ตั้งตรงข้ามกับนครพนมมีป่า ไม้และแร่ธาตุสำหรับป้อนโรงงานอุตสาหกรรมมาก

### การเตรียมการเพื่อรองรับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

1. จังหวัดนครพนมเสนอให้กระทรวงอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยพิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม โดยจังหวัดได้จัดหาพื้นที่ขนาดไม่น้อยกว่า 200 ไร่ ที่อยู่ภายในจังหวัด และมีความเหมาะสมเสนอให้พิจารณาแล้ว ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
2. จังหวัดนครพนมได้ขอสนับสนุนโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายอีสานกลางจากจังหวัดนครราชสีมา - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม ซึ่งจะทา้ให้การเดินทางและการขนส่งสินค้าจากลาวและเวียดนามมายังประเทศไทยสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งในปี 2537 การรถไฟแห่งประเทศไทยจะเริ่มศึกษาความเหมาะสมทางรถไฟสายบัวใหญ่ - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม และสายอุดรธานี - สกลนคร - นครพนม การศึกษากำหนดแล้วเสร็จปลายปี 2537

## บรรณานุกรม

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "สรุปประเด็นสำคัญ  
โครงการร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (กัมพูชา  
ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน)", มกราคม 2537.
2. นายกรัฐมนตรี, สำนัก.คำสั่งที่. 118/2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อ  
ประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง.
3. "ก้าวสู่นาคตจากสี่เหลี่ยมทองคำถึงสามเหลี่ยมแห่งความเจริญ", ฉบับพิเศษ ครบรอบ  
6 ปี หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.
4. ทหารไทย, ธนาคาร. ฝ่ายวิจัย. "โครงการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ",  
เศรษฐกิจสนเทศ. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2536) : หน้า 1 - 24.
5. "สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ....ทางสายแห่งสู่ความมั่นคง", เคล็นิวส์ (26 ก.ค.2536,  
2 ส.ค.2536, 3 ส.ค.2536).
6. "ยุทธศาสตร์ 5 เชียง", ฉบับพิเศษ หนังสือพิมพ์ล้อมวลชนธุรกิจ.
7. "มุมมองอาวันทร์ 3 โอกาสทองล้านนา", กรุงเทพธุรกิจ, (22 พ.ค.2536).
8. กลสิกรไทย, ธนาคาร. ฝ่ายวิชาการ. "จีน : เศรษฐกิจ 2536 - 2537", สรุปข่าวธุรกิจ  
ปีที่ 24 ฉบับที่ 20 (16 - 30 ต.ค.2536).
9. กลสิกรไทย, ธนาคาร. ฝ่ายวิชาการ. "พม่า : การเมืองร้อนร่วม เศรษฐกิจร้อนแฉ่",  
สรุปข่าวธุรกิจ. ปีที่ 24 ฉ. 17 (1 - 15 กันยายน 2536) หน้า 31 - 36.
10. กลสิกรไทย, ธนาคาร. ฝ่ายวิชาการ. "เวียดนาม : ผ่าตัดการลงทุนต่างชาติ",  
สรุปข่าวธุรกิจ ปีที่ 24 ฉบับที่ 18 (16 - 30 กันยายน 2536) หน้า 27 - 34.
11. กลสิกรไทย, ธนาคาร. ฝ่ายวิชาการ. "ลาวปฏิรูป : ทิศทางการพัฒนาในปัจจุบันและอนาคต",  
สรุปข่าวธุรกิจ. ปีที่ 24 ฉบับที่ 23 (1 - 15 ธันวาคม 2536) หน้า 25 - 30.
12. สหธนาคาร, ธนาคาร. ส่วนวิชาการและวิจัย ฝ่ายวางแผนและงบประมาณ. "ก้าวสู่  
อนาคตโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย - พม่า - ลาว - จีน - กัมพูชา -  
เวียดนาม)", เอกสารประกอบการสัมมนา. มีนาคม 2537.

13. ไทยพาณิชย์, ธนาคาร. กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัยและวางแผน. "จีน : ตลาดการค้าและการลงทุนใหม่ที่มีศักยภาพ", เศรษฐกิจปริทัศน์. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (ก.พ.2536)
14. ไทยพาณิชย์, ธนาคาร. กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัยและวางแผน. "สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ : สาระและผลดีผลเสียต่อประเทศไทย", เศรษฐกิจปริทัศน์. ปีที่ 15 ฉบับที่ 9 (ก.ย.2536).
15. พรวณี เชิงสุทธา, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. "เลาะกำแพงแดนมังกร", วารสารส่งเสริมการลงทุน, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (มี.ค - เม.ย.2536).
16. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. "อินโดจีน อุตสาหกรรมเกษตร : โอกาสทางการลงทุน", สำนักนายกรัฐมนตรี้, กรุงเทพฯ : 2536.
17. สุรีย์ สมบัติอนสุข, กรุงเทพ, ธนาคาร. ฝ่ายวิจัยธุรกิจ. "สู่ทางการค้าและการลงทุนในอินโดจีน", รายงานเศรษฐกิจ. ปีที่ 26 ฉบับที่ 6 (มิ.ย.2536).
18. เอกสารการสัมมนา กรอ. ภูมิภาค ครั้งที่ 1/2536. "เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตศวราชธานี : โอกาสการพัฒนาและบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน", กรุงเทพฯ : 2536.
19. หอการค้าแห่งประเทศไทย, สภา. "สาธารณรัฐประชาชนจีน : สภาวะปัจจุบันและสู่ทางการขยายความสัมพันธ์เศรษฐกิจทวิภาคีไทย - จีน", กรุงเทพฯ : 2536.
20. หอการค้าแห่งประเทศไทย, สภา, ฝ่ายเศรษฐกิจสัมพันธ์. "สู่ทางการค้าและการลงทุนกับเวียดนาม", ก.พ.2537.
21. "ขุนนาง : ประชาชนผู้ได้ของจีน", ผู้จัดการรายเดือน. ต.ค.2536 : หน้า 178 - 190.
22. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. "แผนแม่บทการสร้างความร่วมมือหรือการสร้างดุลยภาพใหม่ในภูมิภาค (New Equilibrium)", ต.ค.2536.
23. Office of Board of Investment, Prime Minister's Office. "An Investor's Guide to Indochina", 1993.

24. Asian Development Bank. "Subregional Economic Cooperation",  
February 1993.
25. Board of Trade of Thailand. "Guidelines for Foreign Investment  
in the Union of Myanmar", By U Hla Tun, 1993.

